

ບົດປະກອບຄໍາເຫັນມັນທ້າຍ ຂອງຄະນະກຳມະການຊືດ:
ຕໍ່ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ປະຈຳໄລຍະ ຫີ 6 ແລະ 7 ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ສິນທີສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການລົບລັງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ

ຂອງ ສ ປ ປ ລາວ
ວາລະປະຊຸມ ຄັ້ງທີ 44
ຄັ້ງວັນທີ 20 ກໍລະກົດ - 7 ສິງຫາ 2009

**CONCLUDING OBSERVATIONS OF CEDAW COMMITTEE:
Towards the combined 6th and 7th periodic Report of the
Lao PDR
Forty-fourth Session
20 July - 7 August 2009**

ກ້າວໄປສູ່ຄວາມສະເໝີພາບ ດ້ວນບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ ແລະ
ການລົບລັງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ

Towards Gender Equality and
Elimination of All Forms of Discrimination Against Women

ຄະນະກຳມາທິການ ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງແຫ່ງຊາດ
Lao National Commission for the Advancement of Women

ຫັນວາ 2009

ຄໍານຳ

ສປປລາວ ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ສິນທີສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການລົບລ້າງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ໃນປີ 1981. ຜ່ານມາ, ສປປລາວ ໄດ້ສົ່ງບົດລາຍງານກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສິນທີສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ສະບັບທຳອິດຂອງຕົນ ເຊິ່ງລວມເອົາສະບັບປະຈຳໄລຍະທີ 1 ເຖິງ 5, ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຈາກຄະນະກຳມະການຊື່ດັດ ໃນເດືອນ ກໍລະກົດ ປີ 2005. ສຳລັບບົດລາຍງານ ສະບັບທີສອງທີ່ລວມເອົາສະບັບປະຈຳໄລຍະທີ 6 ແລະ 7 ນັ້ນ ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຈາກຄະນະກຳມະການຊື່ດັດ ໃນເດືອນ ກໍລະກົດ ປີ 2009, ເຊິ່ງຄະນະຜູ້ແທນຂັ້ນສູງຂອງ ສປປລາວ ນຳໂດຍທ່ານ ຮອງມາຍົກລັດຖະມົນຕີ ຜູ້ປະຈຳການລັດຖະບານ, ປະທານ ຄະນະກຳມາທີການເພື່ອຄວາມກ້າວຂ້າຂອງແມ່ຍິງແຫ່ງຊາດ (ຄ.ກ.ມ.ຊ) ພົມດ້ວຍຄະນະ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມປ້ອງກັນບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວໃນວາລະປະຊຸມສັ້ງທີ 44 ຂອງຄະນະກຳມະການຊື່ດັດສາກົນທີ່ ນະຄອນນິວຢອກ, ສະຫະລັດອາມເລີກາ. ຈາກນັ້ນ, ໃນວັນທີ 7 ສິງຫາ 2009, ຄະນະກຳມະການຊື່ດັດສາກົນ ກໍໄດ້ມີບົດປະກອບຄໍາເຫັນມັນທ້າຍຕໍ່ບົດລາຍງານ ສະບັບປະຈຳໄລຍະທີ 6 ແລະ 7 ຂອງ ສປປລາວ ເຊິ່ງລວມມື້ທັງໝົດ 60 ຂັ້ນແນະນຳ. ໂດຍອີງຕາມມາດຕາ 18 ຂອງສິນທີສັນຍາ ກໍຕືກາມຄໍາແນະນຳທີ່ 60 ຂອງບົດປະກອບຄໍາເຫັນມັນທ້າຍຕັ້ງນີ້; ຄະນະກຳມະການຊື່ດັດ ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ ສປປລາວ ສົ່ງບົດລາຍງານ ປະຈຳໄລຍະທີ 8 ແລະ 9 ເປັນບົດລາຍງານລວມກັນ ໃຫ້ຄະນະກຳມະການຊື່ດັດ ໃນປີ 2014.

ໂດຍພາຍໃຕ້ການຊື່ນໍາຂອງຄະນະປະທານ ຄ.ກ.ມ.ຊ, ກອງເລຂາ ຄ.ກ.ມ.ຊ ໄດ້ຈັດພິມເນື້ອໃນບົດປະກອບຄໍາເຫັນມັນທ້າຍຕໍ່ບົດລາຍງານປະຈຳໄລຍະທີ 6 ແລະ 7 ຂັ້ນໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວາງຂວາງ ໃຫ້ແກ່ທຸກຂະແໜງການຂອງລັດຖະບານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ສະພາແຫ່ງຊາດ, ບັນດາອົງການຕຸລາການ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຕ່າງໆ ໃຫ້ຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈຢ່າງເລີກເຊິ່ງ, ສາມາດຜົນຂະໜາຍ ແລະ ຈຶດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເຕັມສ່ວນບັນດາເນື້ອໃນຈິດໃຈຂອງ ຄໍາແນະນຳໃນບົດປະກອບຄໍາເຫັນມັນທ້າຍທີ່ກ່ຽວພັນເຖິງຂະແໜງການຕົນ ລວມທັງການລາຍງານຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດັ່ງກ່າວໃຫ້ ຄ.ກ.ມ.ຊ ຢ່າງເປັນລະບົບ, ເຊິ່ງຈະເປັນການປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນທາງດ້ານຂຶ້ນນູນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຂະບວນການຂຽນບົດລາຍງານສະບັບຕໍ່ໄປຂອງ ສປປລາວ.

ກອງເລຂາ

ຄະນະກຳມາທີການເພື່ອຄວາມ
ກ້າວຂ້າຂອງແມ່ຍິງແຫ່ງຊາດ

14 ສິງຫາ 2009

ສະບັບຕົ້ນ: ພາສາອັງກິດ

ບົດປະກອບຄໍາເຫັນມັວນທ້າຍ ຂອງຄະນະກຳມະການຊີດສາກົນ

ຕໍ່ບົດລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສົນທຶນຍາວ່າດ້ວຍ

ການລົບລັງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍົງ ຂອງ ລັດຖະບານ ສ ປ ລາວ

ບົດປະກອບຄໍາເຫັນມັວນທ້າຍຂອງ

ຄະນະກຳມະການຊີດຕໍ່ກັບບົດລາຍງານຂອງ ສ ປ ລາວ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

1

ຄະນະກຳມະການ ໄດ້ພິຈາລະນາບົດລາຍງານສັງລວມ ປະຈຳໄລຍະທີ 6 ແລະ 7 ຂອງ ສ ປ ລາວ (CEDAW/C/LAO/7) ໃນປະຊຸມ ຕັ້ງທີ 892 ແລະ 893 ຂອງຕົນ ໃນວັນທີ 24 ກໍລະກົດ 2009 (ເບິ່ງເອກະສານ CEDAW/C/SR.892 ແລະ 893). ບັນຊີທົ່ວຂໍ້ ບັນຫາ ແລະ ຄໍາຖາມ ໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນເອກະສານ CEDAW/C/LAO/Q/7 ແລະ ຄໍາຕອບຂອງ ສ ປ ລາວ ແມ່ນຢູ່ໃນເອກະສານ (CEDAW/C/LAO/Q/7/Add.1)

ຄໍານຳ

2

ຄະນະກຳມະການສະແດງຄວາມຊົນເຊີຍ ຕໍ່ລັດພາຕີທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີບົດລາຍງານສັງລວມ ປະຈຳໄລຍະທີ 6 ແລະ 7, ເຊິ່ງເປັນການປະຕິບັດຕາມຄໍາແນະນຳຄັ້ງກ່ອນ ຂອງ ຄະນະກຳມະການໃນການກະກຽມບົດລາຍງານ, ແຕ່ວ່າມັນບໍ່ໄດ້ອ້າງອີງເຖິງຄໍາເຫັນມັວນທ້າຍທີ່ ຄະນະກຳມະການ ໄດ້ລະເໜີແນະໃນຄັ້ງກ່ອນ. ຄະນະກຳມະການເສຍໃຈທີ່ເຫັນວ່າຂັ້ນນີ້ ຕ່າງໆ ຫຼືລະບຸຢູ່ໃນບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມີລັກສະນະທີ່ໄປ ແລະ ຂາດສະຖິຕິແຍກເພດທີ່ຈໍາເປັນ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນກ່ຽວກັບກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄະນະກຳມະການ ສາມາດ ເຕີລາຄາສະພາບສະເພາະຂອງແມ່ຍົງ. ຄະນະກຳມະການສະແດງ ຄວາມຊົນເຊີມ ຕໍ່ລັດພາຕີທີ່ໄດ້ມີການ ປະກອບຄໍາເຫັນທາງປາກເຢົ່າ, ຄໍາຕອບເປັນລາຍລັກ ອັກສອນຕໍ່ບັນຊີທົ່ວຂໍ້ບັນຫາ

ແລະ ຄຳຖາມຕ່າງໆ ທີ່ຄະນະກະກົມກອງປະຊຸມໄດ້ຍິກຂຶ້ນ ແລະ ການອະທິບາຍເພີ່ມເຕີມ
ຕໍ່ບັນດາຄຳຖາມທີ່ຄະນະກຳມະການໄດ້ຖາມປາກເປົ່າ, ແຕ່ຫັ້າເສຍດາຍທີ່ຄຳຖາມເຫຼື່ອນັ້ນ
ຍັງບໍ່ຫັນໄດ້ຄຳຕອບຄົບຖ້ວນເຫຼື່ອ.

3

ຄະນະກຳມະການສັນລະເສີນ ລັດພາຄີ ທີ່ໄດ້ມີຄະນະຜູ້ແກນລະດັບສູງ ນຳໂດຍ
ທ່ານຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ຜູ້ປະຈຳການລັດຖະບານ, ປະຫານຄະນະກຳມາທິການ
ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງແຫ່ງຊາດ ເຊົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ແລະ ຊື່ນຊົມຕໍ່ການສົນ
ທະນາແບບສັງສັນ ລະຫວ່າງ ຄະນະຜູ້ແກນ ແລະ ສະມາຊີກຫັງໝີດຂອງຄະນະກຳມະການ.

ດ້ານດີ

4

ຄະນະກຳມະການຊົມເຊີຍ ການຮັບຮອງແຜນນະໂຢບາຍແຫ່ງຊາດ ເພື່ອສົ່ງເສີມ
ຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ສໍາລັບໄລຍະແຕ່ປີ 2006-2010, ເຊິ່ງເລັ່ງໃສ່ລົບລ້າງອຸປະສົກ
ທີ່ກິດຂວາງແມ່ຍິງໃນການເສີມຂະຫຍາຍຜົນປະໂຫຍດຂອງເຊົ້າເຈົ້າ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້
ເຊົ້າເຈົ້າມີສິດສະເໝີພາບ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ເກົ່າທຸກມັງກັບເພດຊາຍໃນຫຼຸກດ້ານ.

5

ຄະນະກຳມະການຍົງຍໍສັນລະເສີນ ລັດພາຄີ ທີ່ໄດ້ມີການດຳເນີນມາດຕະການ
ຕ່າງໆ ເພື່ອຕໍ່ຕ້າມການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເຕັກຍິງ ລວມທັງການເຄື່ອນໄຫວແບບຕໍ່ເນື່ອງ
ຂອງຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍການຄ້າມະນຸດ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດ
ງານພາກພື້ນ ສະບັບທີ II ກໍາຕືການເຊັ່ນບິດບັນທຶກຄວາມ ເຊົ້າໃຈກັບໃຫ້ ກ່ຽວກັບການຮ່ວມມື
ສອງຝ່າຍ ວ່າດ້ວຍການຄ້າມະນຸດ ເມື່ອປີ 2005.

6

ຄະນະກຳມະການ ຊົມເຊີຍລັດພາຄີ, ນັບແຕ່ໄລຍະການພິຈາລະນາບົດລາຍງານ
ຄັ້ງກ່ອນມາເຖິງບັດຈຸບັນ ລັດພາຄີ ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ຫຼື ເຊົ້າເປັນ ລັດພາຄີ ສົນທິສັນ
ຍາສາກົນ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ກ). ສິນທີສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍສືດທິທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະ ນະກຳໃນປີ 2007.

ຂ). ອະນຸສັນຍາສຳຮອງຂອງສິນທີສັນຍາ ວ່າດ້ວຍສືດທິເຕັກ ກ່ຽວກັບການເຂົ້າຮ່ວມຂອງເຕັກ ໃນການປະທະດ້ວຍກຳລັງອາວຸດ ໃນປີ 2006.

ຄ). ອະນຸສັນຍາສຳຮອງຂອງສິນທີສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ສືດທິເຕັກ ກ່ຽວກັບ ການຊື້ຂ່າຍເຕັກ, ໂສພນີ ແລະ ສິງລາມວິກອະນາຈານເຕັກ ໃນປີ 2006.

ຂົງເຂດຕົ້ນຕໍ່ຂອງຄວາມເປັນຫ່ວງ ແລະ ຄໍາແນະນຳ

7

ຄະນະກຳມະການຫວນຄືນເຖິງພາລະໝ້າທີ່ ຂອງລັດພາຕີທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທຸກໆກຳນົດຂອງສິນທີສັນຍາຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ຕໍ່ເນື້ອງ ແລະ ເຫັນວ່າບັນດາຄວາມເປັນຫ່ວງ ແລະ ຄໍາແນະນຳທີ່ລະບູ່ຢູ່ໃນບົດປະກອບຄໍາເຫັນມັນຫ້າຍສະບັບນີ້ແມ່ນຮຽກຮ້ອງເຖິງຄວາມເອົາໃຈໃສ່ທີ່ເປັນບຸລິມະສິດຈາກ ລັດພາຕີ ນັບແຕ່ນີ້ໄປເຖິງການນຳສະເໜີໃບດາຍງານສະບັບໜ້າໃນໄລຍະຕໍ່ໄປ. ສະນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ລັດພາຕີສຸມໃສ່ຂົງເຂດຫຼົ້ານັ້ນໃນການເຄື່ອນໄຫວຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງຕົນ ແລະ ລາຍງານກ່ຽວກັບກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ດຳເນີນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບໃນບົດລາຍງານສະບັບໜ້າຂອງຕົນ. ຄະນະກຳມະການສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີນຳໆສົ່ງບົດປະກອບຄໍາເຫັນມັນຫ້າຍສະບັບນີ້ໄປຢ້າງທຸກກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ອົງການຕຸລາການເພື່ອຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຍັນເຕັມເມັດເຕັມໜ່ວຍ.

ສະພາແຫ່ງຊາດ

8

ຄະນະກຳມະການຢືນຢັນວ່າ ລັດຖະບານມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕົ້ນຕໍ່ ແລະ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຄວາມຜິດຊອບຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພັນທະຂອງ ລັດພາຕີພາຍໃຕ້ ສິນທີສັນຍາ. ຄະນະກຳມະການຢັງເນັ້ນໜັກວ່າ ສິນທີສັນຍາດັ່ງກ່າວແມ່ນຂໍ້ຜູກພັນຕໍ່ທຸກຂະແໜງການຂອງລັດຖະບານ, ແລະ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີຊຸກຍຸ້ສະພາແຫ່ງຊາດ

ສະຖານະພາບທາງດ້ານກົດໝາຍຂອງສິນທີສັນຍາ

9

ຄະນະກຳມະການ ຍັງຄືນຄວາມເປັນຫ່ວງຂອງຕົນວ່າ ສະຖານະພາບຂອງສິນທີສັນຍາ
ເມື່ອທຸກໃສ່ລະບຽບກົດໝາຍພາຍໃນແມ່ນໆຂໍຈະແຈ້ງ. ໃນຂະນະທີ່ສັງເກດເຫັນວ່າ ນິຍາມ
ຂອງຄໍາວ່າ “ການຈຳແນວກຳຕໍ່ແມ່ຍິງ” ໄດ້ເອົາເຂົ້າໃນດໍາລັນດາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 26/ນຍ,
ລົງວັນທີ 06 ກຸມພາ 2006 ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ການພັດທະນາ
ແລະ ປຶກປ້ອງແມ່ຍິງ, ຄະນະກຳມະການ ຍັງຄົງມີຄວາມຫ່ວງວ່າ ລັດຖະທຳມະນູນ ຫຼື
ບັນດາລະບຽບກົດໝາຍທີ່ເໝາະສົມຕ່າງໆ ບໍ່ລວມເອົານິຍາມການ ຈຳແນວກາຊື່ງປະກອບດ້ວຍ
ການຈຳແນວກາທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ແລະ ການຈຳແນວກູ່ໃນຂົງເຂດການເຄື່ອນໄຫວ
ທາງສັນຍາ ແລະ ສວນຕົວ ຕາມມາດຕາ 1 ຂອງສິນທີສັນຍາ.

10

ຄະນະກຳມະການ ກຽກຮ້ອງໃຫ້ ລັດພາສີ ພິຈາລະນາ ເອົານີຍາມການຈຳແນກເຂົ້າ
ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ຫຼື ບັນດາກົດໝາຍຕ່າງໆ ທີ່ເໝາະສົມຂອງຕົນ ເຊິ່ງກວມເອົາການ
ຈຳແນກຫັ້ງທາງກົງ ແລະ ທາງອ່ອມ ແລະ ການຈຳແນກໃນຂົງເຂດການເຄື່ອນໄຫວ
ທາງສັງຄົມ ແລະ ສ່ວນຕົວຕາມມາດຕາ 1 ຂອງສົນທີສັນຍາ. ຄະນະກຳມະການ ຍັງສະເໜີ
ໃຫ້ລັດພາສີ ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງຢູ່ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ຫຼື ບັນດາກົດໝາຍທີ່ ເໝາະສົມຂອງ
ຕົນວ່າຂໍ້ກຳນົດຂອງບັນດາສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິນະນຸດສາກົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຂອງສົນທີ່
ສັນຍາ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໂດຍກົງ ແລະ ມີຄວາມສັກສິດເໜີອກົດໝາຍຕ່າງໆ ທີ່ມີຄວາມຂັດ
ແຍ້ງກັນ.

ຄວາມໄດດເດັ່ນຂອງສົນທິສັນຍາ

11

ໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູ້ ການແປສົນທິສັນຍາເປັນພາສາລາວ, ການຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມ ຜົກອົບຮົມ ແລະ ສຳມະນາຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສົນທິສັນຍາຢູ່ ສປປ ລາວ ກໍາລືວິທີການເຜີຍແຜ່ຂຶ້ນຂ່າວສານແບບສັງສົນ ໂດຍເກົ່າສິນວົນຊົນ, ຄະນະກຳມະການ ມີຄວາມເປັນຫ່ວງວ່າ ຍັງມີຄວາມຮູ້ບໍ່ພຽງພໍ່ກ່ຽວກັບສົດທີ່ຂອງແມ່ຍິງພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາ, ເນື້ອໃນຈົດໃຈຂອງສົນທິສັນຍາ ກ່ຽວກັບສົດສະເໝີພາບບົດບາດ ຍົງ-ຊາຍ ຢ່າງແທ້ຈິງ ແລະ ຄຳແນະນຳທົ່ວໂປຂອງຄະນະກຳມະການ, ໂດຍທົ່ວໄປຢູ່ໃນສັງຄົມ, ເຊິ່ງລວມທັງ ນູ່ພາຍໃນຂະແໜງການຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຕຸລາການໃນທຸກລະດັບ, ຂີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າໃນທຸກໆຄໍາຕັດສິນຂອງສານບໍ່ມີຂຶ້ນຂຸ້ມູນໃດທີ່ອ້າງອີງເຖິງສົນທິສັນຍາ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການຍັງເປັນຫ່ວງວ່າບັນດາແມ່ຍິງເອງ ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ຢູ່ ແຂດຊົນນະບົດ ແລະ ແຂດທ່າງໄກສອກຫຼືກໍ່ຮູ້ທີ່ກ່ຽວກັບສົດທີ່ຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາ ແລະ ເນື້ອເປັນດັ່ງນັ້ນ ແມ່ຍິງຈຶ່ງບໍ່ມີຄວາມອາດສາມາດທີ່ຈະທ່ວງເອົາສົດທີ່ດັ່ງກ່າວ.

12

ຄະນະກຳມະການຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ລັດພາຕີ ດຳເນີນມາດຕະການທຸກຢ່າງທີ່ເໝາະສົນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ສົນທິສັນຍາຖືກຮັບຮູ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ໄດ້ທຸກຂະແໜງ ການຂອງລັດຖະບານ ເປັນໂຄງປະກອບສໍາລັບທຸກກົດໝາຍ, ຄຳພິພາກສາຂອງສານ ແລະ ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບ ຄວາມສະເໝີພາບ ຍົງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມກັວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ. ຄະນະກຳມະການສະເໝີໃຫ້ລັດພາຕີ ຮັບປະກັນໃຫ້ສົນທິສັນຍາ ແລະ ກົດໝາຍພາຍໃນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນພາກທີ່ເຄີຍຫຼວນປະກອບເຂົ້າໃນການສຶກສາ ແລະ ການຜົກອົບຮົມ ສໍາລັບທຸກຄົນ, ລວມທັງບັນດາສະມາຊີກຂອງວົງການວິຊາຊີບກົດໝາຍ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ປະຕິບັດ ກົດໝາຍ ແລະ ຕຸລາການ. ພ້ອມກັນນັ້ນຄະນະກຳມະການ ຍັງແນະນຳ ໃຫ້ລັດພາຕີ ຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາໃນທຸກລະດັບໄດ້ຮັບການຜົກອົບຢ່າງພຽງພໍໃນດ້ານສົດທີ່ມະນຸດ ແລະ ຂັ້ນມີດຂອງສົນທິສັນຍາ ແລະ ໃຫ້ແມ່ຍິງທັງຫຼາຍສາມາດເຂົ້າເຖິງສານບິນ ເຖິ່ນໄຂ້ສະເໝີພາບກັບເພີ້ດຊາຍ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການຍັງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດພາຕີ ຮັບປະກັນວ່າ ຂຶ້ນງ່າວກັບສົນທິສັນຍາຈະຕອບສະໜອງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ໂດຍການນຳໃຊ້ຫຼຸກມາດຕະການ ຕ່າງໆທີ່ເໝາະສົນລວມທັງສິນວົນຊົນ ແລະ ການເຜີຍແຜ່ປາກເປົ່າ ຕາມແບບຄອງເຕີມ, ຮັບປະກັນໃຫ້ຂຶ້ນດັ່ງກ່າວໄປເຖິງທຸກຂົງເຂດໃນທົ່ວປະເທດ ລວມທັງ ແຂດຊົນນະບົດ ແລະ ທ່າງໆໄກສອກຫຼືກໍ.

ກົນໄກຮ້ອງທຸກທາງກົດໝາຍ ລວມທັງສະຖາບັນສິດທິມະນຸດແຫ່ງຊາດ

13

ຄະນະກຳມະການ ບັນທຶກຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ຮັບກ່ຽວກັບ ມາດຕະການຕ່າງໆ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການດຳເນີນເພື່ອເພີ່ມຄວາມຮູດຕານກົດໝາຍຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ກົນໄກທີ່ມີແລ້ວເພື່ອແກ້ໄຂຄະດີຕ່າງໆຂອງແມ່ຍິງລວມທັງຫ້ອງການໄອຍະການ ແລະ ສານປະຊາຊົນ. ຍ່າງໄດ້ກຳຕາມ, ຄະນະກຳມະການ ມີຄວາມເປັນຫ່ວງວ່າ ລັດພາຕີ ບໍ່ທັນມີລະບົບຮັບຄໍາຮ້ອງທຸກທີ່ກວມລວມ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈາກບັນດາແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ແລະ ຮູ່ສີກເສຍໃຈຕໍ່ການຂາດສະຖິຕິກ່ຽວກັບການຮ້ອງທຸກ ແລະ ຜົນການແກ້ໄຂຄໍາຮ້ອງທຸກເຫຼົ່ານັ້ນບັນທຶກເຂົ້າໃນແພີມເອກະສານຂອງກົນໄກທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ. ຄະນະກຳມະການ ເສຍໃຈທີ່ລັດພາຕີ ຢັ້ງບໍ່ທັນໄດ້ສ້າງຕັ້ງສະຖາບັນສິດທິມະນຸດແຫ່ງຊາດ ຕາມຫຼັກການທີ່ກ່ຽວພັນກັບສະຖານະໝາບຂອງບັນດາສະຖາບັນແຫ່ງຊາດ ເພື່ອການສົ່ງເສີມ ແລະ ບົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ (ຍັດຕິສະມັດຊາໃຫຍ່ 48/134, ເອກະສານຊ້ອນຫ້າຍທີ່ຮູ້ກັນທົ່ວໄປຕີ “ຖະແຫຼງ ການປາກີ”.

14

ຄະນະກຳມະການຮູ່ກັນໃຫ້ລັດພາຕີ ເສີມສ້າງລະບົບການການຮ້ອງທຸກທາງກົດໝາຍຂອງຕົນໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແມ່ຍິງບັນດາເຜົ່າສາມາດເຂົ້າເຖິງລະບົບຍຸຕິທໍາຍ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ຄະນະກຳມະການຊູກຍູ່ໃຫ້ລັດພາຕີ ພິຈາລະນາສ້າງຕັ້ງສະຖາບັນສິດທິມະນຸດແຫ່ງຊາດ ໂດຍສອດຄ່ອງຕາມຖະແຫຼງການປາກີ. ລັດພາຕີ ຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ສະຖາບັນນີ້ມີສິດທິມະນຸດ ກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ ກໍາເຊີ້ນພະຍາກອນມະນຸດ, ການເງິນ ແລະ ເຕັກນິກທີ່ພູງພໍ ເພື່ອປະຕິບັດ ພາລະບົດບາດຂອງຕົນໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ໃຫ້ໂຄງປະກອບດ້ານບຸກຄະລາກອນ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງສະຖາບັນ ມີລັກສະນະເອົາໃຈໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາສິດທິມະນຸດຂອງແມ່ຍິງຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ຍິ່ງໄປກ່ວ່ານັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີເຕັບກຳສະຖິຕິກ່ຽວກັບຈຳນວນຄໍາຮ້ອງທຸກທີ່ກົນໄກຕ່າງໆໄດ້ລົງທະບຽນໄວ້, ການຈັດລົງປະເພດຂອງບັນດາຄໍາຮ້ອງທຸກທີ່ໄດ້ຮັບກຳຄົດຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂຄໍາຮ້ອງທຸກເຫຼົ່ານັ້ນ. ລັດພາຕີ ຄວນສະໜອງຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນຢູ່ໃນບົດລາຍງານປະຈຳໄລຍະສະບັບຕໍ່ໄປ.

ມາດຕະການພິເສດຊື່ວຄາວ

15

ຄະນະກຳມະການມີຄວາມເປັນຫ່ວງວ່າ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງລັດພາຕີ ກ່ຽວກັບ ເນື້ອໃນ ຈົດໃຈຂອງມາດຕະການພິເສດຊື່ວຄາວບໍ່ສອດຄ່ອງ ກັບການຕີຄວາມໝາຍຂອງກຳມະການ ກ່ຽວກັບມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ລະບຸຢູ່ໃນຄໍາແນະນຳທີ່ວ່າໄປຂຶ້ນທີ 25 ແລະ ວ່າມາດຕະການ ໜີ້ມີບໍ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເປັນຍຸດທະສາດອັນຈາເປັນຢ່າງເປັນລະບົບ ເພື່ອເລັ່ງລັດການບັນລຸ ພິດຕິໃນ ຫຼື ຄວາມສະເໜີພາບອັນແທ້ຈິງລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ ໃນຫຼຸກຂົງເຂດຂອງສົນທີ ສັນຍາ.

16

ຄະນະກຳມະການ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ລັດພາຕີ ແນະນຳບັນດາເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ກຳ ໄດ້ເນື້ອໃນຈົດໃຈຂອງມາດຕະການພິເສດຊື່ວຄາວດ້າງມີລາຍລະອຽດຢູ່ໃນມາດຕາ 4, ວັກ 1 ຂອງສົນ ຫີສັນຍາ ແລະ ດັ່ງໄດ້ອະທິບາຍຢູ່ໃນຄໍາແນະນຳທີ່ວ່າໄປຂອງຂຶ້ນທີ 25 ຂອງຄະນະກຳ ມະການ. ຄະນະກຳມະການແນະນຳໃຫ້ລັດພາຕີນຳໃຊ້ບັນດາມາດຕະການພິເສດຊື່ວຄາວ ດ້ວຍຮູບການຕ່າງໆຢູ່ໃນຂົງເຂດ ເຊິ່ງແມ່ຍິງມີຕົວແທນໜ້ອຍ ຫຼື ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍປູປ ແລະ ກະຈາຍຫົນຮອນເພີ່ມຕົ້ນຢູ່ບ່ອນທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອເລັ່ງລັດຄວາມກ້າວໜ້າ ຂອງແມ່ຍິງ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳໃຫ້ລັດພາຕີບັນຈຸຂໍ້ກຳນົດພິເສດ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ມາດຕະການພິເສດຊື່ວຄາວ ເຊົ້າໃນກົດໝາຍຂອງຕົນ, ເຊິ່ງຈະຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການ ນຳໃຊ້ມາດຕະການ ໜີ້ມັນຫັງໃນຂະແໜງການຕ່າງໆຂອງລັດ ແລະ ເອກະຊົນ.

ກົງຈັກການຈັດຕັ້ງແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ

17

ຄະນະກຳມະການ ຮັບຮູ້ການເຄື່ອນໄຫວຕ່າງໆ ຂອງຄະນະກຳມາທີການ ເພື່ອຄວາມ ກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ກຳຕົກການສ້າງຕັ້ງບັນດາ ຄະນະກຳມາທີການ ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ໃນລະດັບກະຊວງ ແລະ ແຂວງ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ບັນທຶກຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຄະນະຜູ້ແທນທີ່ວ່າ ກົນໄກການຮ່ວມມືໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງຂຶ້ນລະຫວ່າງ ຄະນະກຳມາທີການ ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າ ຂອງແມ່ຍິງແຫ່ງຊາດ, ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ຄະນະສະມາຊຸກສະພາ ເພດຍິງທີ່ຫາກໍໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃໝ່. ຢ່າງໄດ້ກຳຕົມ, ຄະນະກຳມະການ ມີຄວາມ

ເປັນຫ່ວງ ຕໍ່ສິດ ແລະ ຫ້າທີ່ບໍ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ການຂາດການປະສານງານ ລະຫວ່າງ ອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນຕ່າງໆ ແລະ ຕໍ່ການອະນຸມັດງົບປະມານທີ່ບໍ່ທັນພູງໝໍ ໂດຍລັດພາຄີໃຫ້ແກ່ອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນເງື່ອນນັ້ນ ເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ວາງນະ ໂຍບາຍ, ການປະສານງານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວາມຮັບຊອບຂອງຕົນຕໍ່ກັບບັນ ຫາແມ່ຍຶງໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ. ພົມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການຢູ່ມີຄວາມເປັນຫ່ວງວ່າ ຄວາມຂາດເຂັນດັ່ງກ່າວວອາດສາມາດກົດຂວາງບໍ່ໃຫ້ບັນດາອົງການ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນ ດັ່ງກ່າວ ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຕົນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.

18

ຄະນະກຳມະການແນະນຳໃຫ້ ລັດພາຄີ ປັບປຸງ ກົງຈັກການຈັດຕັ້ງແຫ່ງຊາດ ຂອງຕົນໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ລວມທັງສິດ ແລະ ຫ້າທີ່ສະເພາະ ແລະ ບົດບາດຂອງຄະນະກຳ ມາທີ່ການ ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍຶງແຫ່ງຊາດ ແລະ ສູນກາງສະຫະບັນແມ່ຍຶງລາວ ກຳຄົນການຮັບປະກັນການປະສານງານທີ່ດີກ່າວເຕົກ ແລະ ຍຸດໂທບາຍທີ່ກົມກຽວ ໃນການເຄື່ອນໄຫວຂອງບັນດາກົນໄກການຈັດຕັ້ງເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບດ້ານບົດບາດຍຶງ-ຊາຍ. ເວົ້າ ສະເພາະ, ຄະນະກຳມະການ ຮູ່ກຮອງໃຫ້ລັດພາຄີດັດແນັນຂໍໂຍບາຍກ່ຽວກັບ ການອະນຸມັດທຶນ ແລະ ສະໜອງຊັບພະຍາກອນນະນຸດ, ການຕິດຕັ້ງ ແລະ ເຕັກນິກທີ່ພູງໝໍ ໃຫ້ແກ່ກົງຈັກການ ຈັດຕັ້ງແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ກົມກຽວກັນ ຕໍ່ບັນດານະໂຍບາຍ ການເຊື່ອມບົດບາດຍຶງ-ຊາຍ ແລະ ຄໍາພັນໝາຍກຳຄືພັນທະພາຍໃຕ້ສິນທີ່ສັນຍາ, ແນໃສ່ປະຕິ ບັດງານຢ່າງມີປະສິດທິຜົນເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບ ບົດບາດຍຶງ-ຊາຍ ແລະ ສ້າງສາຍ ສ່າພັນອັນເຂັ້ມແຂງກັບກຸ່ມແມ່ຍຶງຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ແລະ ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບ ລັດຖະບານຕ່າງໆ.

ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ

19

ໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູ້ເຖິງບົດບາດອັນສຳຄັນຂອງບັນດາແມ່ຍຶງຜູ້ຫ້າວໜັນ ແລະ ອົງການ ຈັດຕັ້ງສິດທິມະນຸດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທີ່ສັນຍາໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ການບັນລຸ ຄວາມສະ ເໝີພາບ ບົດບາດ ຍຶງ-ຊາຍ, ຄະນະກຳມະການຢູ່ມີຄວາມເປັນຫ່ວງວ່າ ສ ປ ລາວ ຢ່າງໄດ້ກຳຕາມ, ຄະນະກຳມະການບັນທຶກດຳລັດໃໝ່ ກ່ຽວກັບການສ້າງຕັ້ງສະມາຄົມ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການລົງນາມໂດຍນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເມື່ອວັນທີ 29 ມັສາ 2009.

20

ຄະນະກຳມະການ ຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ລັດພາສີ ກັບຮອງເອົາບາດກ້າວທີ່ເປັນຮູບປະທຳຕົວຈິງເພື່ອສ້າງ ແລະ ກັບປະກັນສະພາບແວດລົມທີ່ເຊື້ອອໍານວຍ ເຊິ່ງໃນນັ້ນອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ແລະ ກຸ່ມແມ່ຍິ່ງທີ່ເຮັດວຽກສຸມໃສ່ຄວາມສະເໜີພາບ ບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງແກ່ແມ່ຍິ່ງ ສາມາດໄດ້ກັບການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ດຳເນີນແຜນງານ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຕ່າງໆ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ລັດພາສີຄວນກັບຮອງເອົາບາດກ້າວ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນເພື່ອຊຸກຍູ້ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ປະຊາສັງຄົມ ມີການເຂົ້າຮ່ວມປ່າງຫ້າວໜັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທີ່ສັນຍາໃຫ້ເຕັມມັດເຕັມໜ່ວຍ, ລວມທັງໃນການ ຜັນຂະຫຍາຍບັນດາຄໍາເຫັນມັນທ້າຍເພື່ອການສົ່ງເສີມ ແລະ ປຶກປ້ອງສິດທິມະນຸດຂອງແມ່ຍິ່ງ. ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳໃຫ້ ລັດພາສີ ກັບຮູ້ຄຸນຄ່າຂອງການປະກອບສ່ວນ ຂອງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນບັນດາອຸປະສົກທີ່ກິດຂວາງຕໍ່ບັນດາອົງການທີ່ບໍ່ຂັ້ນກັບລັດຖະບານທີ່ກຳລັງປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຢູ່ ສ ປ ປ ລາວ.

ຫັດສະນະດັ່ງເດີມ, ຂິດຕອງປະເພນີ ແລະ ທຳນຽມປະຕິບັດ

21

ໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູ້ວ່າ ກະຊວງສຶກສາທີ່ການ ພວມມັດຂະນາຫຼັກສູດການສຶກສາ ທີ່ກວມເອົາການສິດສອນກ່ຽວກັບ ບົດບາດ ແລະ ຄວາມສະເໜີພາບ ຍິງ-ຊາຍ, ຄະນະກຳມະການມີຄວາມເປັນຫ່ວງຕໍ່ການຄົງຕົວຂອງຮູບແບບ, ທຳນຽມປະຕິບັດ, ຂິດຕອງປະເພນີ ລວມທັງຫັດສະນະຄະຕິຂອງລະບອບບິດສິດທິລາດ ແລະ ແນວດິດຕັ້ງເດີມທີ່ສືບທອດກັນມາແຕ່ບຸຮານນະການກ່ຽວກັບບິດບາດ, ຄວາມຮັບຜິດຂອບ ແລະ ເອກະລັກຂອງແມ່ຍິ່ງ ແລະ ຜູ້ຊາຍຢູ່ໃນຫຼຸກຂົງເຂດຊີວິດ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ໝາຍໃນບາງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ຄົງງຸ່ກັນນີ້, ຄະນະກຳມະການກໍຍັງເປັນຫ່ວງວ່າປະເພນີ ແລະ ທຳນຽມປະຕິບັດເຊັ່ນນີ້ ກໍໃຫ້ເກີດ ມີການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິ່ງ ແລະ ເດັກຍິ່ງ, ແລະ ຂິດຕອງປະເພນີດັ່ງກ່າວສະຫ້ອນໃຫ້ ເນັ້ນເຖິງສະຖານະພາບທີ່ເສຍປົງປ ແລະ ບໍ່ກໍາເຕັ້ງກັນໃນຫຼາຍຂົງເຂດ, ລວມທັງໃນການ ສຶກສາ ແລະ ຊີວິດສັງຄົມ ແລະ ການຕັດສິນບັນຫາ, ແລະ ການຄົງຕົວຂອງ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິ່ງ ແລະ ຮອດງາວນີ້ ລັດພາສີຍັງບໍ່ທັນໄດ້ດຳເນີນການທີ່ໜັກແໜ້ນ ແລະ ເປັນລະບົບເພື່ອດັດແກ້ ຫຼື ລົບລ້າງແນວຄິດດັ່ງເດີມທີ່ຫຼັ້າຫຼັ້ງ ແລະ ຄ່ານີ້ມີຫາງດັ່ງປະເພນີ ແລະ ຂະນີບທຳນຽມໃນດ້ານລົບຕ່າງໆ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ຍັງມີຄວາມເປັນຫ່ວງ ຕໍ່ການລາຍງານກ່ຽວກັບພິດຕິກຳຂຶ່ນຂຶ່ນທຳຊຳເລົາຍິ່ງສາວຫຼາຍຄົນທີ່ຍັງບໍ່ຮອດກະສົງໄວໜຸ່ມໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າຈຳນວນນີ້.

ຄະນະກຳມະການເຫັນວ່າ ວັດທະນະທຳຄວນຖືເປັນສິງກະຕຸກຊຸກຍູ້ ອັນແຮງແຮງ ຕໍ່ຊີວິດ ຂອງປະເທດ ແລະ ຄວາມເປັນປຶກແຜ່ນຂອງສັງຄົມ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງຕ້ອງມີການປ່ຽນແປງ. ຄະນະກຳມະການ ກຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດພາຕີ ວາງຢຸດທະສາດຮອບດ້ານ ໂດຍປາສະຈາກການ ແກ່ຍ່າວ, ລວມທັງການທີ່ບໍ່ທຸກໆ ແລະ ສ້າງກົດໝາຍເື່ອດັດແກ້ ຫຼື ລົບລັງຂະນິບທຳນຸມ ແລະ ຮີດຄອງ ທີ່ມີການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິ່ງໂດຍສອດຄ່ອງກັບມາດຕາ 2 (ສ) ແລະ 5 (ກ) ຂອງສັນຫຼິສັນຍາ. ມາດຕະການເຊັ່ນນີ້ ຄວນລວມເອົາຄວາມພະຍາຍາມໃນການຍົກສູງຈິດ ສໍານິກຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ ໂດຍເປົ້າໝາຍແມ່ນແມ່ຍິ່ງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ໃນທຸກລະດັບຂອງສັງຄົມ; ເຊິ່ງກົດຈະກຳເຄື່ອນໄຫວດັ່ງກ່າວມີຄວນໄດ້ດໍາເນີນການຮ່ວມກັບອົງການ ຈັດຕັ້ງສັງຄົມຕ່າງໆ. ຄະນະກຳມະການ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ ລັດພາຕີ ນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນມາດຕະການໃໝ່ ເພື່ອເສີມສ້າງ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່າວກັບຄວາມສະເໝີພາບ ຍິງ-ຊາຍ ແລະ ປະຕິບັດງານຮ່ວມກັບສິ້ນວຸນຊຸມ ແນໃສ່ເຊີດຊີ້ພາບພິດຂອງແມ່ຍິ່ງໃນຫາງບວກ, ປາສະຈາກຮິດຄອງຫຼັກຫຼັງ ແລະ ປາສະຈາກ ການຈຳແນກຕ່າງໆ. ຄະນະກຳມະການ ກຽກຮ້ອງ ໃຫ້ລັດພາຕີ ນຳໃຊ້ທຸກຮູບແບບການ ສຶກສາສາຍສາມນັ້ນ, ນອກໂຮງຮຽນ ແລະ ການສຶກສາຕາມອັດທະຍາໃສ ລວມທັງຂະບວນວິວດ ການເຮັດໃຫ້ເໝາະສົມຮັບຊີວິດສັງຄົມ ໂດຍຜ່ານການພິວພັນທາງສັງຄົມລະຫວ່າງພໍ່ແມ່ ແລະ ຊຸມຊຸມ ເພື່ອລົບລັງແນວຄືດດັ່ງຕີມ, ບັດສະນະຄະນະຕີ ແລະ ພິດຕິກຳດ້ານລົບ. ລັດພາຕີ ໄດ້ເພີ້ງຊຸກຍູ້ໃຫ້ດໍາເນີນການຄົ້ນຄວາກ່າວກັບເລື່ອງນີ້, ລວມທັງລະຫວ່າງກຸ່ມຊຸມເຜົ້າຕ່າງໆ ແລະ ການຄົ້ນຄວາ ດັ່ງກ່າວຄວນກວມເອົາການລາຍງານກ່າວກັບ ພິດຕິກຳຂຶ້ນທຳຊຳເລົາບັນດາ ຍິງສາວ ທີ່ບໍ່ຫັນຮອດກະສຽນໄວໜຸ່ມຢູ່ໃນບາງກຸ່ມຊຸມເຜົ້າ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍຍັງຖືກຊຸກຍູ້ໃຫ້ ຊອກຫາການຊ່ວຍເຫຼືອ, ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນຈາກວົງຄະນະຍາດສາກົນເພື່ອຈຸດປະສົງນີ້.

ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິ່ງ

ຄະນະກຳມະການຈົດຈຳ ການອອກວິດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ການພັດທະນາ ແລະ ປົກບ້ອງແມ່ຍິ່ງ ໃນປີ 2004, ການດັດແກ້ກົດໝາຍອາຍາ ໃນປີ 2005 ທີ່ສື່ເອົາການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິ່ງ ເປັນຄວາມຜິດທາງອາຍາ ໃນມາດຕາ 177 ແລະ ການສ້າງຕັ້ງສູນໃຫ້ຄໍາປົກສາ ແລະ ການປົກປ້ອງສຳລັບແມ່ຍິ່ງ ແລະ ເຕັກນ້ອຍ. ຢ່າງໄດ້ກຳຕາມ, ຄະນະກຳມະການສະແດງ ຄວາມຫ່ວງຕໍ່ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທີ່ແຜ່ ຂະຫຍາຍຕ້ານແມ່ຍິ່ງ ແລະ ເຕັກຍິ່ງ, ລວມທັງຄວາມ ຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ຍັງເປັນຫ່ວງຕໍ່ການ ຈຳແນກລະຫວ່າງ

ຝຶດເຕີກຳໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ທີ່ມີຄວາມອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງ ແລະ ອັນທີ່ມີຄວາມອັນຕະລາຍ
ໜ້ອຍກ່ວາ ເຊິ່ງກໍລະນີນີ້ ແມ່ນຖືກຍົກເວັນຈາກການປັບໄພແຕ່ງໆ, ມີຄວາມເປັນຫ່ວງວ່າການ
ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ທໍານາອງນີ້ ປະກິດວ່າ ເປັນສິ່ງຂອບທໍາທາງສັງຄົມ ແລະ ຖືກຕິດຕາມໄດ່
ວັດທະນະຫຳ ແຫ່ງຄວາມມິດງູບ ແລະ ການລອຍນວນ; ດັ່ງນັ້ນ, ຄະດີຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບ
ຄວາມຮຸນແຮງບໍ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານຢ່າງແຕ່ມ່ວນ ແລະ ກໍລະນີ ທີ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານ
ແມ່ນຖືກແກ້ໄຂຢູ່ນອກສານ, ລວມທັງຜ່ານບັນດາໜ່ວຍງານໄກ່ເກີ່ມ່ຂັ້ນບັນ. ຄະນະກຳມະການ
ເສຍໃຈຕໍ່ການຂາດສະຕິ ແລະ ຂຶ້ມູນກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ, ລວມທັງຄວາມ
ຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ, ເຊິ່ງແຍກຕາມອາຍຸ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ກໍຄືການຄົນຄົວ ແລະ/ຫຼື ການສຳ
ໝວດກ່ຽວກັບ ຂອບເຂດຂອງຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ໜັດຂອງມັນ. ຄະນະກຳມະການຢັ້ງສະແດງ
ຄວາມເສຍໃຈ ຕໍ່ຂຶ້ມູນທີ່ຈຳກັດ ກ່ຽວຂ້ອງການມີສູນພັກເຊົາ ແລະ ການບໍລິການດ້ານສາຫາລະ
ນະສຸກ ແລະ ສັງຄົມສຳລັບຜູ້ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ ແລະ ກ່ຽວກັບການແນ່ນນຳແຜນງານສ້າງຂິດ
ຄວາມສາມາດ ແລະ ຍົກສູງຈິດສຳນິກ ສຳລັບກຸ່ມຕ່າງໆ ແລະ ມວນຊົນທີ່ວີໄປ.

24

ຄະນະກຳມະການຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ລັດພາຕີ ສຸມຄວາມເອົາໃຈໄສ່ຕົ້ນຕໍ ໄສ່ການຕໍ່ຕ້ານ
ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເຕັກຍິງ ແລະ ການຮັບຮອງເອົາມາດຕະການຮອບດ້ານເພື່ອ^{ແກ້ໄຂທຸກຮູບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ} ແລະ ເຕັກຍິງຕາມຄໍາແນະນຳທີ່ໄປຂຶ້ນທີ 19.
ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ຮັບຮອງເອົາກິດໝາຍສະເພາະ ວ່າດ້ວຍຄວາມ
ຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງບິນພື້ນຖານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສ້າງ ແລະ
ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດທີ່ກົມກຽງ ແລະ ກ່ຽວຂ້ອງກັບຫຼາຍຂະແໜງ
ການເພື່ອສະກັດກັນຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ລວມທັງຜ່ານການປັບປຸງກິດໝາຍ, ມາດຕະ
ການປົກປ້ອງທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ເປັນລະບົບ, ໃນການດຳເນີນງານ
ທີ່ມີການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງວ່າງຂອງມວນຊົນລະຫ່ວາງ ຂະແໜງການຕ່າງໆ ຂອງລັດ
ຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ
ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີຢັກສູງຈົດສຳນິກຂອງມວນຊົນໂດຍຜ່ານສິ້ນມວນຊົນ ແລະ ໂຄງການການ
ສຶກສາຕ່າງໆ ກ່ຽວຂ້ອງຄວາມເປັນຈີງທີ່ວ່າ ທຸກຮູບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແມ່ນຮູບ
ການຈຳແນກ ພາຍໃຕ້ສົນທີ່ສັນຍາ ແລະ ເມື່ອເປັນດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເປັນການລະເມີດສິດທິ
ມະນຸດຂອງແມ່ຍິງ. ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີລົບລັງສິ່ງກິດຂວາງທຸກ
ຢ່າງເຊິ່ງແມ່ຍິງທີ່ໄດ້ຮັບເຄາຮ້າຍໄດ້ປະເຊີນ ໃນການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕື້ທຳ ແລະ ບັນດາພາ
ທ່ານະ/ເຄົ້າມີ ສ້າລັບແກ້ໄຂ ແລະ ປົກປ້ອງຢ່າງຫັນການ ແລະ ແນະນຳ

ໃຫ້ມີການຈັດຕັ້ງການຝຶກອົບຮົມສໍາລັບບັນດາເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຸລາການ ແລະ ພະນັກງານທີ່ວ່ໄປ,
ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ບັນດາພະນັກງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ, ພະນັກງານໃຫ້ການບໍລິ
ການດ້ານສາຫາລະນະສຸກ ແລະ ຫ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານ ເພື່ອໃຫ້ເຊົາເຈົ້າມີຄວາມ
ສະດຸງຕໍ່ທຸກຮູບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍົງ ແລະ ສາມາດໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທີ່ເອົາ
ໃຈໄສ່ເຕີງຄວາມສະເໝີພາບບົດບາດ ຍົງ-ຊາຍ ອັນພູງພໍແມ່ຍົງທີ່ໄດ້ຮັບເຄາະຮັບ
ຫຼັງໝາຍ. ຄົງຄູ່ກັນນີ້, ຄະນະກຳມະການແນະນຳ ໃຫ້ມີການສ້າງສູນບໍລິການໃຫ້ຄໍາປິກສາ
ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ທີ່ພັກອາໄສສໍາລັບຜູ້ໄດ້ຮັບເຄາະຮັບຈາກຄວາມຮຸນແຮງ. ຄະນະກຳ
ມະການ ສະເໝີໃຫ້ ລັດພາຄືສະໜອງຂົ້ມູນກ່ຽວກັບກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍ ຕ່າງໆ
ທີ່ມີແລວເພື່ອຈັດການກັບຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍົງ ແລະ ເຕັກຍົງ ແລະ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທິບ
ຂອງມາດຕະການເງົ່ານີ້, ກຳຄົສະຖິຕິ ແລະ ທ່າອຸ່ງກ່ຽວກັບການແຜ່ຂະຫຍາຍ ຂອງຄວາມ
ຮຸນແຮງໃນຮູບແບບຕ່າງໆ ເຊິ່ງແຍກຕາມອາຍຸ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ຄະນະກຳ
ມະການກຳຍົງແນະນຳ ໃຫ້ລັດພາຄືດຳເນີນການຄົ້ນຄວາ ແລະ/ຫຼື ການສໍາຫຼວດກ່ຽວກັບ
ຂອບເຂດຂອງຄວາມຮຸນແຮງດັ່ງກ່າວ ແລະ ຕັ້ນເຫດຂອງນັນ.

25

ຄະນະກຳມະການ ມີຄວາມເປັນຫ່ວງກ່ຽວກັບນິຍາມທີ່ລັບແຄບ ຂອງການຂຶ່ນຂຶ້ນທຳ
ຊ່າເລົາຢູ່ໃນກົດໝາຍອາຍາ ແລະ ເປັນຫ່ວງວ່າລັດພາຄື ຍັງບໍ່ທັນຖືການຂຶ່ນຂຶ້ນທຳ
ຊ່າເລົາຂອງກັບຄູ່ສົມລິດເປັນສິ່ງຜິດກົດໝາຍ.

26

ຄະນະກຳມະການຮູກຮັງ ໃຫ້ລັດພາຄືເປີດກົວໜີຍານຂອງການຂຶ່ນຂຶ້ນ ຢູ່ໃນກົດ
ໝາຍອາຍາຂອງຕົນ ເພື່ອໃຫ້ກວມເອົາຫຼຸກການພົວພັນທາງເພດ ທີ່ປາສະຈາກຄວາມຍືນຍອມ
ຂອງແມ່ຍົງ, ສ່ອງແສງຄວາມເປັນຈີງ ກ່ຽວກັບການທຳຮັບຫາງເພດທີ່ແມ່ຍົງໄດ້ປະສົບ ແລະ
ລົບລາງຂຶ້ຍກເວັ້ນສໍາລັບການຂຶ່ນຂຶ້ນທຳຊ່າເລົາ ທີ່ກ່ຽວຂອງກັບຄູ່ສົມລິດ ອອກຈາກນິຍາມການ
ຂຶ່ນຂຶ້ນທຳຊ່າເລົາ. ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳໃຫ້ ລັດພາຄືປົກ ສາຫາລືຢ່າງກວາງຂວາງ
ກັບກຸ່ມແມ່ຍົງຕ່າງໆ ໃນຂະບວນວັດວັດແຫ່ງການປະຕິຮູບລະບຽບການ ແລະ ກົດໝາຍຂອງຕົນ
ກ່ຽວກັບການຂຶ່ນຂຶ້ນທຳຊ່າເລົາ ແລະ ການທຳຮັບຫາງເພດ.

ການຄ້າມະນຸດ

27

ໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູ້ ບັນດາມາດຕະການ ຫໍ່ລະບຸຢູ່ໃນວັກທີ 5 ຂ້າງເທິງ, ກໍາລົການ ຜິກອົບຮົມ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຍິກສູງຈົດສຳນິກ ແລະ ການສ້າງທີ່ຢ່ອາໃສຊື່ວຄາວ ສຳລັບແມ່ຍົງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ຫໍ່ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ, ຄະນະກຳມະການສະແດງ ຄວາມເປັນຫ່ວງຂອງຕົນຕໍ່ຄວາມຍົດເຍື້ອຂອງການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການຊູດຮິດທາງ ເພດຕໍ່ກັບ ແມ່ຍົງ ແລະ ເດັກຍົງ ໃນປະເທດ, ລວມທັງການຄ້າມະນຸດຂໍ້ມູນແດນ ແລະ ຈາກຕົວເມືອງ ທາຂຸນນະບົດ. ຄະນະກຳມະການມີຄວາມຫ່ວງ ເປັນພື້ນດ້ວ່າ 60% ຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຕາມການລາຍງານແມ່ນຍົງສາວ ອາຍຸລະຫ່ວາງ 12 ທາ 18 ປ. ພົມກັນນັ້ນ, ກໍຍັງເປັນຫ່ວງຕໍ່ວິທີການປຶກປ້ອງ ຫໍ່ບໍ່ທັນພຽງພໍສຳລັບຜູ້ຕົກເປັນ ໜໍຍື້ອຂອງການຄ້າມະນຸດ ຫໍ່ກັບຄືນຈາກຕ່າງປະເທດ, ໂດຍສະເພາະ ຈາກປະເທດໄທ, ຕາມເຂດຊາຍແດນ ແລະ ຕໍ່ຂໍຕົງຄ້າງຂອງລັດພາຕີ ໃນການແກ້ໄຂຕົນເໜດຂອງການຍ້າຍຕື່ນຖານເຂົ້າໄປ ແລະ ອອກຈາກປະເທດໄທ, ຈົນ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ ໃນພາກພື້ນ ເຊິ່ງເປັນການກິດຂວາງຄວາມ ພະຍາຍາມຂອງລັດພາຕີ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາການຄ້າມະນຸດຢ່າງຈິງຈຳງ.

28

ຄະນະກຳມະການ ຮູ່ກອ້ອງໃຫ້ລັດພາຕີຮັບຮອງເຂົາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງ ມີປະສິດທິຜົນແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ ເນື້ອຕໍ່ຕ້າມການຄ້າມະນຸດ, ລວມທັງການປ້ອງ ກັນການຄ້າມະນຸດ, ການດຳເນີນຄະດີໃຫ້ທັນເວລາ ແລະ ການລົງໂທດຕໍ່ນັກຄ້າມະນຸດ, ຜູ້ທີ່ມີ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຫ້າງຫາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ໃນການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີເສີຍ ໃນການສະກັດກັນ ແລະ ຈັດການກັບບັນຫາການຄ້າມະນຸດ, ກໍຄົການໃຫ້ການປຶກປ້ອງ ຈາກພວກຄ້າເຕື່ອນ/ຕົວແທນພວກຄ້າເຕື່ອນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫ້າງໝາຍ. ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ບັນບຸງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບົດບັນຫຼິກ ຄວາມເຂົ້າໃຈ ປີ 2005 ກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດກັບປະເທດໄທ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຕາມເຂດ ຊາຍແດນ. ພົມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການແນ່ນນຳໃຫ້ສະໜອງຂຶ້ມູນ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບກົດໝາຍຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ໃຫ້ແກ່ກັນແຖວພະນັກງານ ຕຸລາການ, ພະນັກງານຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດກົດໝາຍ, ລວມທັງຕໍ່ຫຼວດຊາຍແດນ, ເຈົ້າຫຼາທີ່ຊຸມຊົນ ແລະ ນັກເຕື່ອນໃຫວສັງຄົມ ໃນຫົວປະເທດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳໃຫ້ ລັດພາຕີ ດຳເນີນການຄົ້ນຄ້ວາຮອບດ້ານກ່ຽວກັບ ການຄ້າມະນຸດ ຫໍ່ກວມເອົາຫ້າງການຄ້າມະນຸດຂໍ້ມູນ ແລະ ຫ້າງຈາກຊົນ

ນະບົດຫາຕົວເມືອງ ແລະ ແກ້ໄຂຕົນເພດຂອງການຄ້າມະນຸດ ເພື່ອກຳຈັດຄວາມອ່ອນໄຫວ
ຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເຕັກຍິງ ຕໍ່ການນູ້ດີດທາງເພດ ແລະ ພວກຄ້າມະນຸດ ແລະ ດຳເນີນການ
ເຕືອນໄຫວຕ່າງໆ ເພື່ອພື້ນຝູສະຖານະພາບຂອງຜູ້ຕົກເຕາະຮ້າຍ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຂົາເຈົ້າ
ໃນການກັບເຂົາສູ່ສັງຄົມຕື່ນໃໝ່.

ການນູ້ດີດໄສເພນີ

29

ໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູ້ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈຳນວນສະຖານທີ່ບັນຍິງ, ເປັນຕົນແມ່ນໆ
ສະໂມສອນກາງຄືນ, ຄະນະກຳມະການ ຢ້າຄືນຄວາມເປັນຫ່ວງຂອງຕົນ ກ່ຽວກັບ ມານນູ້ດີດ
ແມ່ຍິງໄສເພນີ ແລະ ເສຍໃຈທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຈຳກັດ ກ່ຽວກັບການແຜ່ຂະຫຍາຍ ແລະ
ຂອບເຂດອັນກວາງຂວາງຂອງບັນຫາ, ລວມທັງຢູ່ໃນເຂດຊາຍແດນຕ່າງໆ ກຳລັງການຂາດ
ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຂໍລິເລີ່ມທີ່ມີແລວໃນດ້ານການພື້ນຝູ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງເພື່ອກັບເຂົາສູ່ສັງຄົມ
ຄືນໃໝ່ສໍາລັບແມ່ຍິງທີ່ມີຄວາມປະສົງຢາກຢຸດເຊົາການເປັນໄສເພນີ. ຄູງຄູ່ກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳ
ມະການ ກໍຍັງເສຍໃຈຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ບໍ່ທັນພຽງພໍ ຂອງລັດພາຕີ ໃນການນູ້ດີດຜ່ອນຄວາມ
ຕ້ອງການໄສເພນີ, ດັ່ງໄດ້ຮັບການສະເໜີໂດຍ ຄະນະກຳມະການຢູ່ໃນບົດປະກອບຄໍາເຫັນມວນ
ທ້າຍຄັ້ງກ່ອນຂອງຕົນ.

30

ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳໃຫ້ ລັດພາຕີສຶກສາຄົ້ນຄວາ ຂອບເຂດໄສເພນີ ຢູ່ ສ ປ
ປ ລາວ ແລະ ເອົາຂໍ້ມູນ ແລະ ສະຖິຕິ ທີ່ແຍກເພດ ກ່ຽວກັບການນູ້ດີດໄສເພນີ ເຂົ້າໃນບົດ
ລາຍງານສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ. ຄະນະກຳມະການ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດພາຕີ ເພີ່ມຄວາມເຂົ້າ ໃຈ
ຕໍ່ບັນຫາການນູ້ດີດໄສເພນີ ແລະ ສ້າງຢຸດທະສາດຮອບດ້ານ, ລວມທັງແຜນງານ ຕ່າງໆ
ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຕ້ອງການໄສເພນີ ແລະ ສະກັດກັນບໍ່ໃຫ້ແມ່ຍິງເປັນໄສເພນີ ແລະ
ສ້າງແຜນງານພື້ນຝູ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອແມ່ຍິງ ທີ່ຕ້ອງການຢູ່ໃຊ້ວິດເປັນໄສເພນີ ຂອງຕົນ.

ການເຂົ້າຮ່ວມຊີວິດທາງການເມືອງ ແລະ ສັງຄົມ

31

ໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູກການສັງຕົງກຸ່ມສະມາຊຸກ ສະພາເພດຍົງ ເມື່ອປໍ່ດິນມານີ້ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈຳນວນແມ່ຍົງ ໃນສະຫາແຫ່ງຊາດຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງ, ຄະນະກຳມະການ ມີຄວາມເປັນຫ່ວງຕໍ່ລະດັບການເຂົ້າຮ່ວມທີ່ຕໍ່ຫຼາຍຂອງແມ່ຍົງ ໃນທຸກຂົງເຂດຊີວິດ ສັງຄົມ, ການເມືອງ ແລະ ວິຊາຊີບ, ລວມທັງ ໃນຂົງເຂດລັດຖະບານ, ການຫຼຸດ ແລະ ການບໍລິຫານລັດ, ຕົ້ນຕໍ່ແມ່ນໆໃນລະດັບອາວຸໂສ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍຍັງເປັນຫ່ວງຕໍ່ການຂາດຂໍ້ມູນກ່ຽວ ກັບ ຕົວແທນແມ່ຍົງໃນຂົງເຂດຕຸລາການ, ຕຳຫຼວດ ແລະ ທະຫານ, ແລະ ກໍເສຍໃຈທີ່ ເຫັນວ່າ ຈຳນວນແມ່ຍົງໃນຕຳແໜ່ງຜູ້ບໍລິຫານ ອາວຸໂສທີ່ໄປຢູ່ຕໍ່ຫຼາຍ. ເມື່ອພິຈາລະນາ ຂໍ້ເຫັດຈິງທີ່ ວ່າເກືອບ 80% ຂອງພົນລະເມືອງດຳລົງຊີວິດ ຢູ່ເຂດຂົນນະບົດ ແລະ ວ່າ ນາຍບ້ານ ແລະ ຄະນະບ້ານ ຈັດການວຽກປະຈຳວັນສ່ວນຫຼາຍ, ຄະນະກຳມະການ ມີຄວາມເປັນຫ່ວງຢ່າງຍື່ງ ວ່າ ມີພຽງແຕ່ 1% ກ່ວາ ຂອງນາຍບ້ານທີ່ເປັນແມ່ຍົງ.

32

ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳໃຫ້ ລັດພາຕີ ດຳເນີນນະໄຍບາຍທີ່ພັ້ນຕົງ ທີ່ເລັ່ງໃສ່ ການສົ່ງເສີມການເຂົ້າຮ່ວມ ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ສະເໝີພາບຂອງແມ່ຍົງ ໃນການຕັດສິນ ບັນຫາໃນທຸກຂົງເຂດຊີວິດສັງຄົມ, ການເມືອງ ແລະ ວິຊາຊີບ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍແນະນຳໃຫ້ ລັດພາຕີ ນຳໃຊ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຄໍາແນະນຳທີ່ວ່າໄປ ຂໍ້ທີ 23 ກ່ຽວກັບ ແມ່ຍົງຢູ່ໃນສັງຄົມ ແລະ ສະເໝີໃຫ້ລັດພາຕີ ຮັບຮອງເອົາ ຢູ່ປ່ອນໄດ້ມີຄວາມຈຳເປັນ, ບັນດາມາດຕະການ ພິເສດຊ່ວຄາວ ດັ່ງທີ່ອ້າງເຖິງໃນວັກທີ 16 ຂ້າງເທິງ, ເພື່ອເລັ່ງລັດການເຂົ້າຮ່ວມອັນເຕັມ ສ່ວນ ແລະ ສະເໝີພາບຂອງແມ່ຍົງ ໃນຊີວິດສັງຄົມ ແລະ ການເມືອງ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນໆ ການຕັດສິນບັນຫາໃນລະດັບສູງ. ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳໃຫ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການເຕື່ອນໄຫວຍິກສູງຈົດສຳນິກ ກ່ຽວກັບການສຳຄັນຂອງການເຂົ້າຮ່ວມຂອງແມ່ຍົງ ໃນການ ຕັດສິນບັນຫາສຳລັບທີ່ວ່າສັງຄົມ ແລະ ການພັດທະນາໂຄງການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສິດສອນສຳລັບຜູ້ສະໜັກເພດຍົງ ແລະ ແມ່ຍົງທີ່ໄດ້ຕຸກຕັດເລືອກເຂົ້າເປັນ ລັດຖະກອນ. ນອກຈາກນີ້, ຄະນະກຳມະການ ຍັງແນະນຳໃຫ້ລັດພາຕີ ຈັດໂຄງການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບການ ນຳພາ ແລະ ສິນລະປະການເຈລະຈາສຳລັບຖຸນແຖວຜູ້ນຳເພດຍົງປັດຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ. ຄົງກູ່ກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ກຽກຮ້ອງ ໃຫ້ລັດພາຕີ ດຳເນີນມາດຕະການເພື່ອສັງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງແກ່ແມ່ຍົງບ້ານ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າເຈົ້າສາມາດເຂົ້າ ຮ່ວມຢ່າງສະເໝີພາບໃນວຽກງານ

ຕ່າງໆຂອງບ້ານ ແລະ ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນນາຍບ້ານ. ຄະນະກຳມະການແນະນຳໃຫ້ ລັດພາຕີ ຕິດຕາມຢ່າງຮອບຄອບເຖິງປະສິດທິຜົນຂອງມາດຕະການທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ລາຍງານໃຫ້ຄະນະກຳມະການຊາບ ກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້ ໃນບົດລາຍງານສະບັບຕໍ່ໄປ ຂອງຕົນ. ລັດພາຕີ ໄດ້ຖືກສະເໜີໃຫ້ສະໜອງສະຖິຕິກ່ຽວກັບຕົວແທນແມ່ຍິ່ງ ຫຼືໃນທຸກຂົງເຂດ ຂຶ້ວິດການເມືອງ ແລະ ສັງຄົມ ລວມທັງຂົງເຂດຕຸລາການ, ຕຳຫຼວດ ແລະ ທະຫານ.

ການສຶກສາ

33

ໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູ້ ການຮັບຮອງເອົາ ແຜນນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ຂະແໜງການສຶກສາ 2009-2015, ກົດໝາຍສະບັບດັດແກ້ ວ່າດ້ວຍ ການສຶກສາ ໃນເດືອນ ກໍລະກົດ 2007 ແລະ ມາດຕະການ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ ໃນຂົງເຂດການສຶກສາ, ຄະນະກຳມະການ ຍັງຕົງເປັນຫ່ວງຢ່າງຈິງຈັງ ຕໍ່ອັດຕາການກົກໜ້າສີທີ່ສູງຫຼາຍຂອງແມ່ຍິ່ງ (37%) ແລະ ຄວາມເີດດູງຢ່າງວ້າງຂວາງລະຫວ່າງອັດຕາການຮູ້ໜ້າສີຂອງເພດຍິ່ງ ແລະ ເພດຊາຍ ແລະ ລະຫວ່າງລະດັບການສຶກສາຂອງແມ່ຍິ່ງຕົວເມືອງ ແລະ ຂຸນນະບົດ ຕາມລຳດັບ. ຄະນະກຳມະການມີຄວາມເປັນຫ່ວງພິເສດ ກ່ຽວກັບອັດຕາການຮູ້ໜ້າສີທີ່ຕໍ່ໜີສຸດ ລະຫວ່າງ ແມ່ຍິ່ງຂຸນເຜົ້າຕ່າງໆ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ກໍສະແດງຄວາມເປັນຫ່ວງ ຂອງຕົນຕໍ່ພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງການສຶກສາທີ່ບໍ່ພຽງໆ, ລວມທັງໂຮງຮຽນທີ່ບໍ່ທັນສົນບູນແບບມີຈຳນວນຫຼາຍ, ຫຼືທີ່ມີ ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດມີຈຳນວນຈຳກັດ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງໆ ອັນດັ່ນຊັດທາງດ້ານຄຸນນະ ພາບຂອງການສຶກສາ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ລະຫວ່າງ ຕົວເມືອງ ແລະ ຂຸນນະບົດ ຫຼື ເຂດທ່າງໄກສອກຫຼືກ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ຍັງເປັນຫ່ວງກ່ຽວກັບທັດສະນະ ເດີມເຊິ່ງເປັນອຸປະສົກກົດຂວາງການສຶກສາຂອງເດັກຍິ່ງ ກໍຕື່ອັດຕາການອອກໂຮງຮຽນ ເມື່ອງຈາກມີພາລະຫຍຸ້ງຍາກໃນຄອບຄົວ. ຄະນະກຳມະການ ຮັບຮູ້ວ່າການສຶກສາເປັນສິ່ງ ສໍາຄັນຍິ່ງສຳລັບ ຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິ່ງ ແລະ ວ່າລະດັບການສຶກສາຕໍ່ ຂອງແມ່ຍິ່ງ ແລະ ເດັກຍິ່ງຍັງຄົງເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາອຸປະສົກທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ ເຊິ່ງກົດຂວາງບໍ່ໃຫ້ແມ່ຍິ່ງໄດ້ຮັບສິດທິ ມະນຸດຂອງຕົນຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

34

ຄະນະກຳມະການ ຣຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດພາຕີ ເພີ່ມທະວີການປະຕິບັດມາດຕາ 10 ຂອງ ສົນທີ່ສັນຍາ, ລວມທັງໃນຂອບແຜນນະໂຍບາຍ ການພັດທະນາຂະແໜງສຶກສາ. ຄະນະກຳ

ມະການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ລັດພາສີຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ເຕັກຍິງ ໄດ້ເຂົ້າເຖິງການສຶກສາທຸກລະດັບແບບສະເພີພາບ, ຮັບຮອງເອົາບາດກ້າວຕ່າງໆ ເພື່ອຕີຖອຍຫັດສະນະເຕີມເຊິ່ງຢູ່ບາງເຂດຊົນນະບົດ ເປັນອຸປະສົງຕໍ່ການສຶກສາຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເຕັກຍິງ ແລະ ໃຫ້ຍິງສາວໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນຕືນ. ລັດພາສີ ຄວນເລັ່ງລັດຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໂຮງຮຽນປະຖົນແຕ່ລະແທ່ງໆ ສາມາດສະໜອງການສຶກສາຊັ້ນປະຖົນທີ່ປະກອບດ້ວຍ 5 ລະດັບຢ່າງເຕັມເມັດເຕັມໜ່ວຍ ລວມທັງການຂະຫຍາຍການກໍ່ສ້າງຫ້ອງຮຽນ; ຜິກອົບອິນເລີງກ່ຽວກັບວິທີການສຶດສອນຫຼາຍລະດັບ ແລະ ຮັບຮອງເອົາມາດຕະການພິເສດ ເພື່ອນຳເອົາແມ່ຍິງຈາກຂຸມຊົນບັນດາເຜົ້າຫຼາຍຕື່ມເຂົ້າສູ່ວິຊາຊີບການສຶດສອນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການຍັງແນະນຳໃຫ້ລັດພາສີ ຊອກຮູ້ຄວາມເປັນໄປໄດ້ກ່ຽວກັບ ການສຶກສາຫຼາຍ ພາສາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຮຽນພາສາລາວສໍາລັບຜູ້ບໍາກັນພາຊື່ນ ໂດຍເອົາໃຈໃສ່ ຕາມຫາງຄວນຕໍ່ພາສາແມ່ຂອງເຂົ້າຈົ້າກົດົກຄວາມເປັນໄປໄດ້ກ່ຽວກັບ ການສ້າງຕັ້ງໂຄງການແບບຍືນຍິງກ່ຽວກັບການຈັດສິ່ງນັກສຶກສາອາສາສະໜັກລະດັບມະຫາວິທະຍາໄລ ໄປຢ້າງໝູ່ບັນຊົນເຜົ້າເພື່ອສອນພາສາລາວ. ຄະນະກຳມະການ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ລັດພາສີ ຮັບປະກັນການອະນຸມັດງົບປະມານທີ່ຈໍາເປັນສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ ແລະ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາສີ ສະໜອງຂຶ້ນນີ້ ກ່ຽວກັບມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຮັບການດຳເນີນ ແລະ ຜົນກະທົບດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຂອງມາດຕະການເງື່ອນນັ້ນ ໃນບົດລາຍງານສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ.

ວົງການຮັບຈ້າງ

35

ຄະນະກຳມະການ ສະແດງຄວາມເປັນຫ່ວງຂອງຕົນ ຕໍ່ເງື່ອນໄຂຮັດວຽກທີ່ບໍ່ທັນດີພໍຢູ່ໂຮງງານຕັດຫີບຫຼາຍແທ່ງໆ, ເຊິ່ງໃນນັ້ນ 80% ຂອງກຳມະກອນ ແມ່ນຍິງສາວຈາກເຂດຊົນນະບົດ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍຍັງເປັນຫ່ວງກ່ຽວກັບຄວາມຍິດເຍື້ອ ຂອງຊ່ອງຫວ່າງຂອງຄ່າຈັງລະຫວ່າງ ເພດຍິງ ແລະ ຊາຍ ແລະ ການແຍກກຳລັງແຮງງານຕາມສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ ແລະ ເປັນຫ່ວງວ່າ ໂດຍປົກກະຕິແມ່ຍິງຈະໄດ້ຮັດວຽກທີ່ມີລັກສະນະຂ່ວຄາວ ແລະ ຕາມລະດູການເຊິ່ງເປັນຫ້າວຽກທີ່ມີຄວາມໝັ້ນຄົງໜ້ອຍກ່ວາ. ນອກຈາກ ນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ກໍຍັງເປັນຫ່ວງວ່າ ແມ່ຍິງທີ່ຮັດວຽກຢູ່ໃນວິສາຫະກິດຂະໜາດ ນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ປະເຊີນກັບອຸປະສົກ ແລະ ສິ່ງທັງຫາຍອັນຫຼວງຫຼາຍເມື່ອຫຼັບ ກັບເພື່ອຮ່ວມງານເພດຊາຍ.

ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ຮັບປະກັນໄອກາດອັນສະເໝີພາບສຳລັບແມ່ຍິງໃນຕະຫຼາດແຮງງານ, ຕາມມາດຕາ 11 ຂອງ ສົນທີສັນຍາ. ຄະນະກຳມະການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດພາຕີສຸມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ພື້ນເສດ ແລະ ຮັບຮອງເອົາວິທີການຮອບດ້ານ ເພື່ອປັບປຸງເຖິງອົນໄຂການເຮັດວຽກ ຢູ່ໃນບັນດາໂຮງງານຕັດຫີບດັ່ງກ່າວ. ພົມກັນນັ້ນ ກຳສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ເສີມສັງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການ ອັນຕັ້ງໜ້າ ເພື່ອຕິດຕາມຊັກຍູ້ ແລະ ປິດຊ່ອງຫວ່າງຄ່າຈັງລະຫວ່າງເພີດຍິງ ແລະ ຊາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ວກການໃຫ້ຄ່າປຳ ເນັດ ແລະ ໄອກາດອັນສະເໝີພາບໃນການເຮັດວຽກ. ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ສະໜອງຂໍ້ມູນລະອຽດ ຢູ່ໃນບົດລາຍງານສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ ລວມທັງສະຖິຕີ ແຍກເພດ; ການວິຈະງ່າງວັບສະພາບຂອງແມ່ຍິງ ໃນດ້ານວຽກງານຮັບຈ້າງ, ຫ້າຍໆ ໃນຂະແໜງການ ແລະ ຫ້າຍບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ ທ່າອ່ຽງການເຮັດວຽກລ່ວງເວລາ; ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຮັບການດຳເນີນ ແລະ ຜົນກະທິບຂອງມາດຕະການຜົ່ງນັ້ນ ຕ່າງໆ ອັນສະເໝີພາບສຳລັບແມ່ຍິງ ໃນຂະແໜງວຽກງານ ຮັບຈ້າງ ລວມທັງຂຶ້ນເຂົ້າເຂົ້າແລ້ວໃໝ່ຂອງງານຮັບຈ້າງ ແລະ ວິສາຫະກິດເສັລີ ແລະ ຂໍ້ມູນລະອຽດຕົວຈີງ ແລະ ກ່ຽວກັບຄວາມເປັນຫ່ວງທີ່ຢືນຢັນກ່ຽວກັບ ແມ່ຍິງທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ໃນວິສາຫະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງຕ່າງໆ.

ສາທາລະນະສຸກ

ໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນ ເຊິ່ງລະບຸຢູ່ໃນບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ບັນດາຄຳຕອບຕໍ່ບັນຊີ ຫົວຂໍ້ບັນຫາ ກ່ຽວກັບແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ມາດຕາການຕົວຈິງຕ່າງໆ ເພື່ອປັບປຸງ ການເຂົ້າຫາການບື້ນປົວສຸຂະພາບ ແລະ ຫຼຸດຜອນອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເຕັກ ກຳລັງການສ້າງຕັ້ງທີ່ມາຈຳກັດວິຊາການມີສ່ວນຮ່ວມກ່ຽວກັບສຸຂະພາບແມ່ຍິງ ແລະ ເຕັກ ທີ່ວປະເທດ, ຄະນະກຳມະການສະແດງຄວາມເປັນຫ່ວງອັນຈິງຈັງຂອງຕົນວ່າ ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເຕັກອ່ອນ ຍັງຄົງສູງໝາຍ, ໂດຍສະເພາະຍູ່ໃນຂົງເຂົ້າແຂດຊົນນະບົດຕ່າງໆ. ໂດຍຮັບຮູ້ວ່າ ສະພາບດັ່ງກ່າວກຳລັງດີເຂັ້ມ, ຄະນະກຳມະການ ກໍຍັງເປັນຫ່ວງຕໍ່ການຂາດອາຫານບໍາລຸງ ແລະ ການບໍລິການບໍ່ທັນພຽງພໍກ່ຽວກັບການປະສູດລູກ (ຜະດຸງຄົນ) ແລະ ການວາງແຜນຄອບຄົວ ກຳລັງການສືບຕໍ່ຂາດການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການບື້ນປົວສຸຂະພາບທາງດ້ານເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນທີມີຄຸນນະພາບຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງ.

ຄະນະກຳມະການ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ລັດພາຕີ ສຸມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເນື່ອຕື່ມ ຕໍ່ສຸຂະພາບ ຂອງແມ່ຍິງຕະຫຼອດວົງຈອນຊີວິດ, ລວມທັງໄດຍການອະນຸມັດ ຫຶນຮອນທີ່ຈຳເປັນ ສໍາລັບການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາໂຄງການ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ກໍບ່າງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດພາຕີຖືເປັນບຸລິມະສິດ ການຫຼຸດຜ່ອນ ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ເຕັກອ່ອນ ໄດຍການສ້າງກອງກຳລັງແພດຜະດຸງຕົ້ນ ແລະ ກະກຽມການບໍລິການຂອງແພດ ຜະດຸງຕົ້ນທີ່ມີຄວາມຊຳນານໄວ້ເປັນປະຈຳ ແລະ ໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ລວມຫຼັງການ ໃຫ້ບໍລິການຜະດຸງຕົ້ນ (ປະສູດລູກ) ແບບສຸກເສີນ ແລະ ໃຫ້ການບໍລິການ ໄດຍບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າຢູ່ ບ່ອນທີ່ຈຳເປັນ. ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ປັບປຸງຄວາມປອດໄພຂອງອາຫານ, ສາຫາລະນະສຸກເພື່ນຖານທີ່ໜ້າແໜ້ນ ແລະ ການຮັກສາອະນາໄມໃຫ້ພຽງຟໍ, ໄດຍສະແຍາະ ແມ່ນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ແລະ ສ້າງຕັ້ງກິນໄກຕ່າງໆ ເພື່ອຕິດຕາມຊຸກຍູ້ການເຂົ້າເຖິງການ ບັນປົວສຸຂະພາບ ແລະ ລະບົບສະໜອງການບັນປົວສຸຂະພາບຕ່າງໆ. ຄະນະກຳມະການ ຢັງແນະນຳໃຫ້ມີການເສີມສ້າງ ແລະ ເປີດກວາງການເຄື່ອນໄຫວເພື່ອເພີ່ມຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງວິທີການຄຸມ ກຳເນີດທີ່ສາມາດຈ່າຍຄ່າໄດ້ໃນທີ່ວະເທັດເພື່ອໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ສາມາດທຳການເລືອກເພື່ນທີ່ຮອບຄອບກ່ຽວກັບຈຳນວນ ແລະ ໄລຍະຫ່າງຂອງ ການມີລູກ. ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳຕື່ມໃຫ້ມີການສົ່ງເສີມແພດສຶກສາຢ່າງກວາງຂວາງ ແລະ ໃຫ້ເລັງເບົ້າໝາຍໃສ່ ຍິງໜຸ່ມ ແລະ ຊາຍໜຸ່ມ ໂດຍເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ຕໍ່ການບ້ອງກັນການ ຜົມກ່ອນໄວ້ອັນຄວນ ແລະ ຄວບຄຸມພະຍາດຕິດຕໍ່ທ່າງແພດສໍາພັນ ແລະ ໃຫ້ບັນດາແຜນ ຊານສຶກສາກ່ຽວກັບການວາງແຜນຄອບຄົວເອົາໃຈໃສ່ຄໍານົງເຖິງປະເພີ ແລະ ສິ່ງກິດ ຂວາງດ້ານກ່າຍຂອງແມ່ຍິງຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ.

ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳ ໃຫ້ລັດພາຕີ ເອົາໃຈໃສ່ຕາມທາງຄວນຕໍ່ຄໍາແນະນຳທີ່ວ່າໄປ ເລກທີ 24 ຂອງຕົນ ແລະ ສີບຕໍ່ອອກຫາ ການຂ່ວຍເຫຼືອດ້ານການເງິນ ແລະ ເຕັກນິກ ຈາກວົງຄະນະຍາດສາກົນ ແລະ ປະຊາສັງຄົມ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການຕ່າງໆ ໃນການບັບປຸງສຸຂະພາບຂອງແມ່ຍິງ. ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳຕື່ມອີກ ໃຫ້ລັດພາຕີ ສະໜອງ ຂໍ້ມູນລະອງດໃນປົດລາຍງານປະຈຳໄລຍະສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ແລະ ທ່າອ່ງຂັ້ນສຸດທ້າຍຂອງແຜນງານຕ່າງໆ ເພື່ອປັບປຸງການເຖິງການບັນປົວສຸຂະພາບຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ເຕັກອ່ອນ.

ໄລກເອດສ (HIV/AIDS)

40

ໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູ້ ການແຕ່ງຕັ້ງ ຄະນະກຳມະການ ຕ້ານໄລກເອດສແຫ່ງຊາດ, ການສ້າງຕັ້ງສູນຕ້ານໄລກເອດສ ກໍຄືຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບແຜນການ, ແຜນງານ ແລະ ມາດຕະການ ຫຼາຍຢ່າງເຊິ່ງໄດ້ຮັບການດຳເນີນເພື່ອຕ້ານ HIV/AIDS, ຄະນະກຳມະການ ມີຄວາມເປັນ ທ່ວງວ່າ ຈຳນວນແມ່ຍິງທີ່ມີເຊື້ອພະຍາດດັ່ງກ່າວ, ຕາມການລາຍງານແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນອັດຕາສະເລ່ຍ 8% ຕໍ່ປີ, ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ສ່ວນຫຼາຍອາດຈະມີຄວາມອ່ອນໄຫວ ໄດ້ງ່າຍເປັນພື້ນເສດຖ້າການຕິດເຊື້ອ ເນື່ອງຈາກມາດຖານສະເພາະຫາງເພດ ແລະ ກຸ່ມແມ່ຍິງ ຈຳນວນໜຶ່ງ, ເຊິ່ງລວມທັງແມ່ຍິງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເປັນໂສເໝີ ແລະ ກຳມະກອນ ເພດຍິງທີ່ໂຍກຍ້າຍຖື່ນຖານ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງສູງໃນການຕິດເຊື້ອພະຍາດນີ້. ຄະນະກຳ ມະການ ມີຄວາມຫ່ວງເປັນພື້ນເສດວ່າ ການພົວພັນດ້ານສິດອຳນາດ ທີ່ມີລັກສະນະຍິດເຍື້ອ ແລະ ບໍ່ສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ກໍຄືສະຖານະພາບທີ່ຕໍ່ຕ້ອຍກ່າວ ຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ອາດຈະກາຍເປັນອຸປະສົກໃຫ້ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຄວາມສາມາດ ໃນການເຈລະຈາເພື່ອ ການມີເພດລໍາພັນທີ່ປອດໄພ ແລະ ເພີ່ມທະວີແນວໂນມ/ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຕິດເຊື້ອພະຍາດ ຕັ້ງກ່າວກໍເປັນໄດ້. ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍຍັງເປັນຫ່ວງວ່ານະໂຍບາຍ ແລະ ລະບູງບວດໝາຍທີ່ມີໃນ ບັດຈຸບັນ ອາດບໍ່ຫັນເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງພຽງພໍເຖິງລັກສະນະແນວໂນມ ສະເພາະດ້ານບົດບາດ ຍົງ- ຊາຍ ແລະ ອາດຈະບໍ່ຫັນປົກປ້ອງຢ່າງຕົມສ່ວນສິດທີ່ ຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV/AIDS.

41

ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳ ໃຫ້ມີຄວາມພະຍາຍາມອັນຕໍ່ເນື້ອງ ແລະ ຍືນຍິງ ເພື່ອແກ້ໄຂ ຜົນກະທົບຂອງ HIV/AIDS ຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ກໍຄືຜົນສະຫຼອນຂອງນັນ ຕໍ່ກັບສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວ. ຄະນະກຳມະການ ກຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດພາຕີ ສຸມຄວາມເອົາໃຈ ໄສ່ເພີ່ມຕື່ມຕໍ່ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງມີສິດອຳນາດ ແລະ ເອົາຫັດສະນະ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດ ຍົງ-ຊາຍ ອັນຈະແຈ້ງ ແລະ ພົນເຕັ້ນເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຂອງ ຕົນກ່ຽວກັບ HIV/AIDS ແລະ ເພີ່ມບົດບາດຂອງຜູ້ຊາຍຢູ່ໃນທຸກ ມາດຕະການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ລັດພາຕີ ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ໃຫ້ດໍາເນີນຂະບວນການຍົກສູງ ຈິດສຳນິກໃຫ້ຖັນແຖວພະນັກງານ ສັງກັດລັດເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ປົກປ້ອງຕ້ານ ແລະ ຮັກສາຄວາມລັບຜົນໃສ່ສ້າງລະບົບ ແລະ

ຢູ່ໄທບາຍແບບເຊື້ອມໄຍງ໌ສໍາລັບບັນດາຂະແໜງການຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ. ຄະນະກຳມະການແນະນຳໃຫ້ ລັດພາຄີເອົາຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຮັບການດຳເນີນໃນດ້ານນີ້, ອຸປະສົງທີ່ໄດ້ປະເຊີນ ແລະ ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບເຂົ້າໃນບິດລາຍງານສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ.

ກຳມະກອນເພດຍິ່ງທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດ

42

ໃນຂະນະທີ່ສັນລະເສີນ ການເຊັ້ນບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບສິດທິຂອງ
ກຳມະກອນ ຕ່າງດ້ວຍກັບໄທ, ຄະນະກຳມະການ ມີຄວາມເປັນຫ່ວງຕໍ່ການໂຍກຍ້າຍຖິ່ນຖານ
ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບແມ່ຍົງເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ເປັນຫ່ວງວ່າດຸງນີ້ແມ່ຍົງລາວມີປະມານ 70%
ຂອງຜູ້ທີ່ຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານໃນປະເທດ. ພ້ອມກັນນັ້ນກໍເປັນຫ່ວງວ່າບັນດາສັນຍາສອງຝ່າຍ ແລະ
ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈຕ່າງໆ ບໍ່ມີກັບທຸກປະເທດ ແລະ ຂົງເຂດເຊິ່ງແມ່ຍົງລາວ ຍ້າຍຖິ່ນຖານ
ໄປຢູ່ ແລະ ກຳມະກອນຍົງທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປຕ່າງປະເທດ ແລະ ຂົງເຂດອື່ນ ເພື່ອຊອກວຸກເຮັດ
ງານທຳໄດຍຜ່ານຊ່ອງທາງທີ່ບໍ່ເປັນທາງການຍັງຄົງມີແນວໂນັ້ນ ຕໍ່ການຕົກເປັນເຫຼື່ອ
ຂອງການຂັດຂິດ, ຄວາມຮນແຮງ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ ໃນຮູບແບບຕ່າງໆ.

43

ຄະນະກຳມະການ ຮຽກຮອງໃຫ້ລັດພາຕີ ກັບຮອງເອົານະໄໂຍບາຍກ່ຽວກັບການ
ເຄື່ອນຍ້າຍຖຸນຖານທີ່ເອົາໃຈໃສ່ປິດບາດ ຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສີບຕໍ່ເຊັນສັນຍາສອງຝ່າຍ ແລະ
ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈກັບບັນດາປະເທດ ແລະ ຂົງເຂດ ເຊິ່ງແມ່ຍິ່ງລາວເຄື່ອນຍ້າຍ
ໄປຢູ່ເພື່ອຊອກວຽກເຮັດງານທຳ ໄດຍຮັບປະກັນໃຫ້ສັນຍາດັ່ງກ່າວສ່ອງແສງ ຢ່າງເຕັມສ່ວນ
ເຖິງສິລິທຶນມະນຸດຂອງແມ່ຍິ່ງ ແລະ ສອດດ່ອງຮັບສິນທີ່ສັນຍາ. ນອຈາກນີ້, ຄະນະກຳມະການ
ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ບັບປຸງການເຄື່ອນໄຫວດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງຕົນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້
ແມ່ຍິ່ງທີ່ຈະເຕີນທາງໄປຫາວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃຈຢ່າງ ເຕັມສ່ວນກ່ຽວກັບສິລິທຶນ
ຂອງເຂົ້າເຈົ້າກໍສືບຕໍ່ວາມສູງຕ່າງໆ ທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ກ່ຽວກັບຮັບຈ້າງ. ລັດພາຕີ
ຢັ້ງຕີກຽກຮອງໃຫ້ນຳໃຊ້ນະໄໂຍບາຍທີ່ເອົາໃຈໃສ່ປິດບາດ ຍິງ-ຊາຍ, ລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ
ແຜນງານຕ່າງໆ ເພື່ອປົກບ້ອງກຳມະກອນແມ່ຍິ່ງທີ່ ເຄື່ອນຍ້າຍອອກການອກປະເທດ, ກັບຄືນ
ແລະ ເຂົ້າມາໃນປະເທດ, ລວມທັງພວກທີ່ໄປ ຕ່າງປະເທດໄດຍຜ່ານຊ່ອງທາງທີ່ບໍ່ເປັນທາງ
ການ, ຈາກທຸກບານລະເມີດສິລິທຶນມະນຸດຂອງເຂົ້າເຈົ້າ. ຄະນະກຳມະການຢັ້ງຊກຍີ້ຕົ້ນ

ໃຫ້ລັດພາສີ ດຳເນີນຢຸດໄທບາຍຫີ່ກົມກງວ ແລະ ກວມລວມເພື່ອແກ້ໄຂຕົ້ນເຫດຂອງການເຄື່ອນຍ້າຍຫຸ້ນຖານຂອງແມ່ຍິງ, ລວມທັງການສ້າງເງື່ອນໄຂທີ່ຈໍາເປັນເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍິງ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳປອດໄພ ແລະ ມີການປົກປ້ອງສໍາລັບແມ່ຍິງ ຂັ້ນເປັນຫາງເລືອກດ້ານເສດຖະກິດທີ່ສໍາຄັນຢູ່ໃຫ້ແກ່ກ່າວເຄື່ອນຍ້າຍຫຸ້ນຖານ ຫຼື ການຫ່ວາງ. ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳ ລັດພາສີ ໃຫ້ເອົາໃຈໄສເຫັນທີ່ຄວນຕໍ່ຄໍາແນະນຳທົ່ວໄປເລກທີ 26 ກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້.

ແມ່ຍິງຊຸນນະບົດ

44

ຄະນະກຳມະການ ຮັບຮູ້ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຫຼຸກຍາກ, ການສ້າງຕັ້ງ ຄະນະຂີ້ນໍາພັດທະນາຊຸນນະບົດ ແລະ ລືບລ້າງຄວາມຫຼຸກຍາກແຫ່ງຊາດ, ໂຄງການພັດທະນາ, ແຜນງານ ແລະ ມາດຕະການຕ່າງໆ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການລືເລີ່ມ ໂດຍລັດພາສີ, ລວມທັງໝູ່ໃນເຂດຊຸນນະບົດ ແລະ ທ່າງໄກສອກຫຼົກ ແລະ ໂຄງການອອກໃບຕາດິນ ໄລຍະ 1 ແລະ 2. ຢ່າງໄດ້ກຳຕາມ, ຄະນະກຳມະການ ສະແດງຄວາມເປັນຫ່ວງອັນຈິງຈັງຂອງຕົນ ຕໍ່ຖານະທີ່ເສຍບຸງບຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນເຂດຊຸນນະບົດ ແລະ ທ່າງໄກສອກຫຼົກ ທີ່ປະກອບເປັນສັດສ່ວນໃຫຍ່ຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ ສ ປ ປ ລາວ, ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນ ໂດຍຜ່ານຄວາມຫຼຸກຍາກ, ການກຶກໜັງສື, ຄວາມຫຼຸງຍາກຕ່າງໆ ໃນການເຂົ້າເຖິງການປິ່ນປົວສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ ແລະ ການບໍລິການສັງຄົມ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມທີ່ບໍ່ ບັນຕັມສ່ວນໃນຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາໃນລະດັບຊຸມຊົນ ລວມທັງອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ. ຄົງຄູ່ກັນນີ້ກໍຍັງມີຄວາມເປັນຫ່ວງວ່າ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ ອາດຈະບໍ່ ລວມເອົາຫັດສະນະກ່ຽວກັບບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໂຄງການຂອງຕົນສະເໜີໄປກໍເປັນໄດ້. ຄະນະກຳມະການ ຍັງມີຄວາມເປັນຫ່ວງຕື່ມວ່າ ຮູບແບບດັ່ງເດີມກ່ຽວກັບແມ່ຍິງຕາມຮົດເກົ່າຄອງເດີມຍັງຄົງແຜ່ຂະຫຍາຍຢ່າງກວາງຂວາງໃນຊຸມຊົນຂອງຊຸນນະບົດຕ່າງໆ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ມີຄວາມເປັນຫ່ວງຕໍ່ການລາຍງານຂອງໂຄງການລືບລ້າງຢາເສບຕິດແຫ່ງຊາດ, ເຊິ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບການຫ້າມປຸກຢາເປັນ ໂດຍປາສະຈາກຫາງເລືອກສໍາຮອງທີ່ຍືນຍິງ, ໄດ້ນຳໄປສູ່ການຂາດແຕນອາຫານ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ຖານ ໃນຂອບເຂດກວາງຂວາງ ແລະ ເປັນຫ່ວງວ່າ ບັນດາໂຄງການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດອາດຈະມີຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສະພາບແມ່ຍິງຊຸນນະບົດກໍເປັນໄດ້.

ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ດຳເນີນມາດຕະການອັນຈາປັນ ເພື່ອເພີ່ມ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນການພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເອົາໃຈໄສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການຂອງແມ່ຍິງ ຂຶນນະບົດ ໂດຍຮັບປະກັນໃຫ້ເຂົ້າເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການນັດສິນບັນຫາ ແລະ ມີຄວາມສາມາດເພີ່ມຂຶ້ນໃນການເຂົ້າເຖິງ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນການປິ່ນປົວສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ ແລະ ການບໍລິການສັງຄົມ. ຍິງກ່ວານັ້ນ, ລັດພາຕີ ຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ໂຄງການພັດທະນາ ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກຳຕໍ່ເມື່ອ ໂຄງການເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ສໍາເລັດການດຳເນີນການປະ ເພີ່ມຜົນເຖິງຜົນກະທິບຫາງດ້ານບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ ກ່ຽວກັບແມ່ຍິງຊົນນະບົດເທົ່ານັ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ລັດພາຕີ ຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ການລົບລັງຢ່າງເປົ່າໄດ້ຮັບການດຳເນີນພ້ອມ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາທາງເລືອກຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການເຮັດຢູ່ທຳກິນທີ່ຍືນຍົງຮ່ວມກັບຊຸມຊົນ ທ້ອງຖິ່ນ, ເຊິ່ງໃນນັ້ນແມ່ຍິງຊົນນະບົດ ແລະ ແມ່ຍິງບັນດາເຜົ້າໄດ້ຮັບຜົນກະທິບໜາຍທີ່ ສຸດຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ເອົາຜົນສຳເລັດຂອງຍຸດທະວີທີ່ ແບບສັງສັນ ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ສະຖິຕິຮອບດ້ານ ກ່ຽວກັບສະພາບຂອງແມ່ຍິງຊົນນະບົດ ໃນຫຼຸກຂົງເຂດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິນທີ່ສັນຍາເຂົ້າໃນບົດລາຍງານສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ.

ກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ອ່ອນແອ

ຄະນະກຳມະການ ບັນທຶກຂໍ້ມູນ ແລະ ສະຖິຕິທີ່ຈຳກັດໜາຍ ກ່ຽວກັບກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ ອ່ອນແອລວມທັງແມ່ຍິງຊະລາ ແລະ ແມ່ຍິງເສຍອົງຄະເຊັ່ນ: ຜູ້ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍຈາກລູກກໍ່ມີ ທີ່ບໍ່ທັນແຕກ, ທີ່ມີກາຈະໄດ້ຮັບຄວາມທຸກທຳລະມານຈາກການຈຳແນກຫຼາຍຮູບແບບ, ໂດຍສະ ພາະແມ່ນກ່ຽວກັບການເຂົ້າຫາການສຶກສາ, ການເຮັດວຽກ, ການເຂົ້າຫາການປິ່ນປົວສຸຂະພາບ, ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການເຂົ້າຫາຄວາມຍຸຕິທຳ.

ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາສີ ສະຫອງພາບລວມ, ໃນບົດລາຍງານ ສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ ກ່ຽວກັບສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ອ່ອນແອຕ່າງໆ ໃນທຸກ ຂົງເຂດທີ່ລະບຸຢູ່ໃນສິນທີສັນຍາ ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບແຜນງານສະເພາະ ແລະ ຜົນສຳເລັດ ຕ່າງໆ. ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳໃຫ້ລັດພາສີ ຄົ້ນຄວາ ແລະ ວິຈ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງ ດ້ວນບົດບາດ ຍົງ-ຊາຍ ຂອງຫົ່ມບໍ່ຫັນແຕກຕໍ່ປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດຂອງຕົນແນວໃສ່ກຳ ນົດຜົນກະທົບທີ່ແຕກຕ່າງຕໍ່ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ບົນພື້ນຖານຄວາມແຕກຕ່າງໝາງດ້ວນ ບົດບາດໜ້າທີ່ວຽກງານຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ສະຫອງຜົນການວິຈະດັ່ງກ່າວໃນບົດລາຍງານ ປະຈຳໄລຍະສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ.

ການພົວພັນທາງດ້ວນຄອບຄົວ

ຄະນະກຳມະການຮັບຮູ້ ການດັດແກ້ກົດໝາຍຄອບຄົວ ໃນປີ 2008, ເຊິ່ງໄດ້ລົບລັງ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຫຼຸດອາຍຸການສົມລົດເຖິງ 15 ປີ ໃນກໍລະນີພິເສດ ແລະ ຈຳເປັນ ຢ່າງໃດກຳຕາມ, ຄະນະກຳມະການມີຄວາມເປັນຫ່ວງວ່າ ເຖິງແມ່ນວ່າການມີຄູ່ສົມລົດ ຫຼາຍຄົນຖືກຫັມຢ່າງເປັນຫາງການກຳຕາມ, ຍັງມີກໍລະນີ “ແມຍນ້ອຍ” ຫຼາຍຢູ່. ຄະນະກຳ ມະການ ສັງເກດວ່າມາດຕາ 28 ຂອງກົດໝາຍຄອບຄົວ ວ່າດ້ວຍ ການແບ່ງປັນແບບ ສະເໜີພາບສົນສົມສ້າງມີຂໍຍົກເວັ້ນຮົງຕາມຄວາມຜິດ ແລະ ເປັນຫ່ວງວ່າຂໍຍົກເວັ້ນນີ້ ອາດຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມສົ່ງທີ່ຈະສ້າງຄວາມເສຍປູບສຳລັບແມ່ຍິງ ກໍເປັນໄດ້.

ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາສີ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ເລັງໃສ່ ການລົບລັງການມີຄູ່ສົມລົດຫຼາຍຄົນ, ດັ່ງທີ່ຖືກຮູກຮ້ອງ ໃນຄໍາແນະນຳທີ່ວິບຂໍ້ທີ 21 ຂອງກຳມະການ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສະເໜີພາບໃນການສົມລົດ ແລະ ການພົວພັນທາງດ້ວນ ຄອບຄົວ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ແນະນຳໃຫ້ລັດພາສີຕັດແກ້ມາດຕາ 28 ຂອງ ກົດໝາຍຄອບຄົວ ແນໃສ່ລົບລັງຂໍຍົກເວັ້ນ ຕໍ່ການແບ່ງຊັບສົນສົມສ້າງຮົງຕາມຄວາມຜິດ.

ການເຕັມກຳສະຖິຕີ ແລະ ການວິຈ

50

ຄະນະກຳມະການ ມີຄວາມເປັນຫ່ວງຢູ່ບ່ອນວ່າ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຕົວເລກສະຖິຕີທີ່ພຽງພໍ ກ່ຽວກັບສະພາບການຂອງແມ່ຍິງ ໃນທຸກຂົງເຂດທີ່ລະບຸບຸ້ໃນສົນທິສັນຍາ ລວມທັງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ, ການຄ້າມະນຸດ, ໂສເພນີ ກຳຄືແມ່ຍິງຊົນນະບົດ ແລະ ກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ອ່ອນແອ່ອື່ນໆ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການກຳຍັງເປັນຫ່ວງກ່ຽວກັບການຂາດເຂົ້າຂຶ້ນມູນກ່ຽວກັບຜົນກະທິບຂອງມາດຕະການຕ່າງໆ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການດຳເນີນ, ອຸປະສັກຕ່າງໆ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການດຳເນີນອຸປະສັກຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ປະສົບ ແລະ ຜົນສຳເລັດ ທີ່ໄດ້ຮັບການບັນລຸ ໃນຂົງເຂດຕ່າງໆຂອງສົນທິສັນຍາ.

51

ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ເສີມສ້າງລະບົບການເຕັມກຳສະຖິຕີໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ, ລວມທັງການນຳໃຊ້ດສະນີທີ່ສາມາດວັດແທກໄດ້ ເພື່ອປະເມີນທ່າຂະຫຍາຍຕົວຕໍ່ສະພາບຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າທີ່ໄດ້ຮັບການບັນລຸເພື່ອກ້າວໄປສູ່ຄວາມສະເໜີຍາບອັນແທ້ຈິງຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ອະນຸມັດທຶນງົບປະມານທີ່ພຽງພໍສຳລັບເປົ້າພາຍດັ່ງກ່າວ. ຄະນະກຳມະການ ຍັງສະເໜີໃຫ້ ລັດພາຕີ ສະແຫວງຫາການຂ່ວຍເຫຼືອສາກົນ ສຳລັບການພັດທະນາລະບົບການເຕັມກຳສະຖິຕີດັ່ງກ່າວ ແລະ ກິດຈະກຳວິຈາຕ່າງໆ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການຍັງສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີເອົາຕົວເລກສະຖິຕີ ແລະ ການວິຈ ເຊິ່ງໃນບົດລາຍງານສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນເຊິ່ງຈະຕິກຳຈັດແບ່ງຕາມເຜົດ, ກຸ່ມຊົນຜົ່າ, ແຮດຊົນ ນະບົດ ແລະ ຕົວເມືອງ, ລະດັບແຂວງ ແລະ ເມືອງ, ລວມທັງຜົນກະທິບຂອງນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການຂອງແຜນງານ, ອຸປະສັກທີ່ໄດ້ປະສົບ ແລະ ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບການບັນລຸ.

ឧប្បជ្ជសាស្ត្រទាំង ២ និង ការគោរព ៩០៨០

52

ໃນຂະນະທີ່ຮັບຮູວ່າ ບັນຫາເງິນນີ້ ແມ່ນພວມຢູ່ໃນການພິຈາລະນາ ໂດຍລັດພາສີ,
ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ ລັດພາສີລົງນາມ ແລະ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນແກ່ອ່ານຸ້ສັນຍາ
ຂອງສົນ ທີ່ສັນຍາ ແລະ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາສີ ຮັບການດັດແກ້ສໍາລັບ ມາດຕາ 20, ວັກ 1 ຂອງ
ສົນທີ່ສັນຍາ ກ່ຽວກັບວັນເວລາຈັດກອງປະຊຸມຂອງກຳມະການ.

ការងារភ្នែមបិទលាយ៉ានសម្រាប់ប៊ូលី

53

ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ຮັບປະກັນ ການເຂົ້າຮ່ວມອັນກວາງຂວາງ
ຂອງທຸກກະຊວງ ແລະ ອົງກອນຂອງລັດ ໃນການກະງຽມ ບົດລາຍງານສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ,
ກຳຕີ ໃຫ້ຄໍາເປີກສາກັບບັນດາອີກາມຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບ ລັດຖະບານໃນໄລຍະດ້າງວ່ານັ້ນ.

ຖະແຫຼາການ ປັກກົງ ແລະ ແຜນດຳເນີນານ

54

ຄະນະກຳມະການ ກຽກຮ້ອງ ໃຫ້ລັດພາສີ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພັນທະຂອງຕົນພາຍໃຕ້ສືນທີສັນຍາ, ນຳໃຊ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນຖະແຫຼງການບັກຄິ່ງ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານເຊິ່ງເສີມສັງ ບັນດາຂໍກຳນົດຂອງສືນທີສັນຍາ ແລະ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາສີ ປະກອບຂໍ້ມູນກ່າວກັບເລື່ອງນີ້ ເຊົ້າໃນບົດລາຍງານ ແຕ່ລະໄລຍະສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ.

ເບົາພາຍ ສະຫັດສະຫວັດ ເພື່ອການພັດທະນາ (MDGs)

55

ຄະນະກຳມະການ ເນັ້ນໜັກວ່າ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສິນທີສັນຍາ ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ ເປັນສິ່ງທີ່ຂາດບໍ່ໄດ້ ສໍາລັບການບັນລຸ ເບົາພາຍສະຫັດສະຫວັດ ເພື່ອການພັດທະນາ (MDGs). ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ມີການ ເຊື່ອມໄລ່ງຫັດສະນະ ກ່ຽວກັບບົດບາດ ຍົງ-ຊາຍ ແລະ ການສ່ອງແສງອັນດັ່ນຮັດ ກ່ຽວກັບຂໍ້ກຳນົດຂອງສິນທີສັນຍາ ຍູ້ໃນການເຄື່ອນໄຫວທຸກຢ່າງທີ່ເລັງໃສ່ບັນລຸເບົາພາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ (MDGs) ແລະ ສະເໜີໃຫ້ ລັດພາສີ ປະກອບຂຶ້ນໝູນກ່ຽວກັບບັນຫາມີເຂົ້າໃສ່ບົດລາຍງານປະຈຳໄລຍະສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ.

ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ບົດປະກອບຄໍາເຫັນມັນຫ້າຍ

56

ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ມີການໂຄສະນາ ເຜີຍແຜ່ອັນກ້ວາງຂວາງ ໃນ ສ ບ ລາວ ກ່ຽວກັບ ຄໍາເຫັນມັນຫ້າຍຕູ້ານີ້ ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນ, ລວມທັງຫຸນແຖວພະນັກງານລັດຖະກອນ, ນັກການເມືອງ, ສະມາຊຸກສະພາ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງແມ່ຍົງ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ຕ່າງໆ ອັບຮູ້ບັນດາຂັ້ນຕອນທີ່ໄດ້ຮັບການດໍາເນີນ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມສະເໜີພາບ ຫາງນິຕີໃນ ແລະ ພິດຕິໃນຂອງແມ່ຍົງ ແລະ ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປທີ່ຕ້ອງການ ກ່ຽວກັບບັນຫາ ດັ່ງກ່າວ. ຄະນະກຳມະການ ແນະນາໃຫ້ມີການແປ ຄໍາເຫັນມັນຫ້າຍດັ່ງກ່າວ ເປັນພາສາລາວ ແລະ ພາສາຕົ້ນຕໍ່ຂອງຊົນເຜົ້າຕ່າງໆ ແລະ ວ່າການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ເອກະສານນີ້ ຄວນລວມເອົາລະດັບຊຸມຊົນຫ້ອງທຶນນຳມຳດ້ວຍ. ລັດພາສີຖືກຊຸກຍູ້ ໃຫ້ຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມເປັນລະບົບຕໍ່ເນື້ອງເພື່ອສິນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມກ້າວໜ້າທີ່ໄດ້ຮັບການບັນລຸໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄໍາເຫັນຕູ້ານີ້. ຄະນະກຳມະການສະເໜີໃຫ້ລັດພາສີ ສືບຕໍ່ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ, ໂດຍສະເພາະຕໍ່ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງແມ່ຍົງ ແລະ ສິດທິມະນຸດ, ບັນດາຄໍາແນະ ນຳກິ່ວໄປຂອງຄະນະກຳມະການ, ທະແຫຼງການ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານບັກກົງ ແລະ ຜົນຂອງກອງປະຊຸມສະມັດຊາໃຫຍ່ ສະໄໝພື້ເສດຖິ່ນທີ 23 ກ່ຽວກັບ ຫົວຂີ້ “ແມ່ຍົງ 2000: ຄວາມສະເໜີພາບດ້ານ ບົດບາດ ຍົງ-ຊາຍ, ການພັດທະນາ ແລະ ສັນຕິພາບ ສໍາລັບສັດຕະວັດທີ 21”.

ການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ແກ່ສິນທີສັນຍາອື່ນໆ

57

ຄະນະກຳມະການຮັບຮູ້ວ່າ ການຍືດໝັ້ນຂອງລັດພາຕີ ຕໍ່ສິນທີສັນຍາສາກົນຕົ້ນຕຳ 9 ສະບັບ ວ່າດ້ວຍສິດທຶນມະນຸດ ຄົງຈະເປັນການກະຕຸກຊຸກຢູ່ໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດທຶນມະນຸດ ແລະ ເສີພາບພື້ນຖານຂອງຕົນໃນທຸກຂັງເຂດຊີວິດ¹. ສະນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ຊຸກຢູ່ໃຫ້ລັດ ຮຸບານ ສ ປ ປ ລາວ ພິຈາລະນາ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ແກ່ບັນດາສິນທີສັນຍາ ເຊິ່ງ ສ ປ ປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນເປັນພາຕີ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ສິນທີສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍສິດທຶນພົນລະ ເຮືອນ ແລະ ການເມືອງ, ສິນທີສັນຍາຕ້ານການທໍລະມານ ແລະ ການປະພິດ ຫຼື ການລົງໂທດ ທີ່ປ່າເຖື່ອນ, ໄຮັມນຸດສະຫຼຳ ຫຼື ເລວຊາມອື່ນໆ, ສິນທີສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ການປຶກປ້ອງສິດຂອງກຳມະກອນ ຍ້າຍຖິ່ນຖານທັງໝົດ ແລະ ບັນດາສະມາຊິກ ຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ, ສິນທີສັນຍາສາກົນເພື່ອການປ້ອງກັນທຸກຄົນຈາກການຫາຍສາບສູນ ແບບບັງຄັບ ແລະ ສິນທີສັນຍາ ວ່າດ້ວຍສິດທຶນພົນພິການ

ການຜົນຂະຫຍາຍຄຳເຫັນມັນຫາຍ

58

ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີ ໃຫ້ລັດພາຕີ ສະໜອງ ຂຶ້ມູນເປັນລາຍລັກອ້ກສອນ ພາຍໃນ 2 ປີ ກ່ຽວກັບ ບາດກັວຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຮັບການດຳເນີນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາຂໍແນະນຳ ທີ່ລະບຸຢູ່ໃນວັກທີ 24 (ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ) ແລະ 43 (ກຳມະກອນແມ່ຍິງ ທີ່ຢ້າຍຖິ່ນຖານ) ຂ້າງເທິງ.

¹ ສິນທີສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍສິດທຶນພົນລະເຮືອນ ແລະ ການເມືອງ, ສິນທີສັນຍາສາກົນ ວ່າ ດ້ວຍການ ລົບລັງທຸກຮຸບການ ຈຳແນກເຊື້ອຊາດ, ສິນທີສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລັງທຸກຮຸບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ, ສິນທີສັນຍາຕ້ານການທໍລະມານ ແລະ ການປະພິດ ຫຼື ການລົງໂທດທີ່ປ່າເຖື່ອນ, ໄຮັມນຸດສະຫຼຳ ຫຼື ຕໍ່ ຊາມອື່ນໆ, ສິນທີສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທຶນພົນພິການ ສິນທີສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍການປຶກປ້ອງທຸກຄົນຈາກການຫາຍສາບສູນແບບບັງຄັບ ແລະ ສິນທີສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທຶນພົນພິການ

ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ

59

ຄະນະກຳມະການ ແນະນໍາໃຫ້ລັດພາຕີ ນຳໃຊ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ວຍຕັກນິກວິຊາການ ພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານແບບກວມລວມ ຫຼືເລັ່ງໄສ່ງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄໍາແນະ ນຳຕ່າງໆ ຂ້າງເທິງ ແລະ ສົນທີສັນຍາຫຼັງໝົດ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການ ຍັງສະ ໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ສືບຕໍ່ຮັບແນ້ນການຮ່ວມມືກັນບັນດາອົງການວິຊາສະເພາະ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ ຂອງລະບົບສະຫະປະຊາຊາດ, ລວມທັງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອ ການພັດທະນາ (UNDP), ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ກອງທຶນພັດທະນາສໍາລັບແມ່ຍົງ (UNIFEM), ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ກອງທຶນພັດທະນາສໍາລັບເດັກນ້ອຍ (UNICEF), ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ກອງທຶນສໍາລັບປະຊາກອນ (UNFPA), ອົງການອະນາໄມໄລກ (WHO), ທົ່ວໂລກຂ້າງວົງໃຫຍ່ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອສືດທຶນນຸດ (UNHCOHR), ພະແນກ ສະຕິຕິ ແລະ ພະແນກ ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍົງ ສັງກັດຢ່າງົນ ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ກອງເຂົາ ສະຫະປະຊາຊາດ.

ວັນ ເດືອນ ປີ ຂອງບິດລາຍງານ ປະຈຳໄລຍະສະບັບຕໍ່ໄປ

60

ຄະນະກຳມະການ ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີໃຫ້ຄໍາຕອບ ຕໍ່ບັນດາຄວາມເປັນທ່ວງຕ່າງໆ
ທີ່ສະແດງອອກຢູ່ໃນບົດປະກອບຄໍາຜັນມັນທ້າຍສະບັບນີ້ ຢູ່ໃນບົດລາຍງານ ປະຈຳ
ໄລຍະສະບັບຕໍ່ໄປຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ມາດຕາ 18 ຂອງສິນທີສັນຍາ. ຄະນະກຳມະການ
ສະເໜີໃຫ້ລັດພາຕີ ນໍາສະເໜີບົດລາຍງານ ປະຈຳໄລຍະສະບັບທີ 8 ຂອງຕົນ, ເຊິ່ງຕອງສົ່ງ
ໃນເດືອນ ກັນຍາ 2010 ແລະ ບົດລາຍງານ ປະຈຳໄລຍະສະບັບທີ 9 ຂອງຕົນ ເຊິ່ງຕອງສົ່ງ
ໃນເດືອນ ກັນຍາ 2014, ເປັນບົດລາຍງານສັງລວມ ປະຈຳໄລຍະ ທີ 8 ແລະ ທີ 9
ເຂົ້າກັນເປັນສະບັບດາວແລ້ວສົ່ງ ໃນປີ 2014.

**Convention on the Elimination
of All Forms of Discrimination
against Women**

Distr.: General

14 August 2009

Original: English

Committee on the Elimination of Discrimination against Women

Forty-fourth session

20 July-7 August 2009

**Concluding observations of the Committee on the
Elimination of Discrimination against Women**

Lao People's Democratic Republic

1

The Committee considered the combined sixth and seventh report of the Lao People's Democratic Republic (CEDAW/C/LAO/7) at its 892nd and 893rd meetings, on 24 July 2009 (see CEDAW/C/SR.892 and 893). The Committee's list of issues and questions is contained in CEDAW/C/LAO/Q/7 and the responses of the Lao People's Democratic Republic are contained in CEDAW/C/LAO/Q/7/Add.1.

Introduction

2

The Committee expresses its appreciation to the State party for its combined sixth and seventh periodic report, which follows the Committee's former guidelines

for the preparation of reports, but it does not refer to the previous concluding observations. The Committee regrets that the information provided in the report in many aspects was too general and lacked the necessary disaggregated data pertaining to, inter alia, the various ethnic groups so as to permit the Committee to evaluate the specific situation of women. The Committee expresses its appreciation to the State party for its oral presentation, the written replies to the list of issues and questions raised by its pre-session working group and the further clarifications to the questions posed orally by the Committee, but it regrets that not all of those questions were answered.

3

The Committee commends the State party for its high-level delegation, headed by the Standing Deputy-Prime Minister and President of the Lao National Commission for the Advancement of Women, and appreciates the constructive dialogue that took place between the delegation and the members of the Committee.

Positive aspects

4

The Committee welcomes the adoption of the National Strategy for the Promotion of the Advancement of Women for the period from 2006 to 2010, which aims to remove obstacles that prevent women from advancing their interests and ensure their equal rights and development with their male counterparts in all aspects.

5

The Committee commends the State party for the measures carried out to combat trafficking in women and girls, including the continued activities of the National Committee on Trafficking, the implementation of the regional Plan of Action II as well as the conclusion, in 2005, of the Memorandum of Understanding with Thailand on bilateral cooperation on trafficking.

6

The Committee welcomes that in the period since the consideration of the previous report, the State party has ratified or acceded to the following international instruments:

- (a) The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, in 2007;
- (b) The Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict, in 2006;
- (c) The Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on sale of children, child prostitution and child pornography, in 2006.

Principal areas of concern and recommendations

7

The Committee recalls the State party's obligation to systematically and continuously implement all the provisions of the Convention and views the concerns and recommendations identified in the present concluding observations as requiring the State party's priority attention between now and the submission of the next periodic report. Consequently, the Committee urges the State party to focus on those areas in its implementation activities and to report on action taken and results achieved in its next periodic report. It calls upon the State party to submit the present concluding observations to all relevant ministries, to the National Assembly and to the judiciary, so as to ensure their full implementation.

National Assembly

8

While reaffirming that the Government has the primary responsibility and is particularly accountable for the full implementation of the State party's obligations under the Convention, the Committee stresses that the Convention is binding on all branches of Government, and it invites the State party to

encourage its National Assembly, in line with its procedures, where appropriate, to take the necessary steps with regard to the implementation of these concluding observations and the Government's next reporting process under the Convention.

Legal status of the Convention

9

The Committee reiterates its concern that the status of the Convention vis-à-vis domestic legislation is unclear. While noting that a definition of the term “discrimination against women” has been included in the Prime Minister’s Decree No. 26/PM of 6 February 2006 on the Implementation of the Law on Development and Protection of Women, the Committee remains concerned that the Constitution or other appropriate legislation does not include a definition of discrimination that encompasses both direct and indirect discrimination and discrimination in public and private spheres, in accordance with article 1 of the Convention.

10

The Committee calls on the State party to consider including a definition of discrimination in its Constitution or other appropriate legislation that encompasses both direct and indirect discrimination and discrimination in the public and private spheres, in accordance with article 1 of the Convention. The Committee further calls on the State party to explicitly provide in its Constitution or other appropriate legislation that the provisions of international human rights agreements, in particular the Convention, are directly applicable and prevail over conflicting legislation.

Visibility of the Convention

11

While taking note of the translation of the Convention into Lao, the organization of workshops and seminars on the implementation of the Convention in the Lao People's Democratic Republic as well as the creative methods of dissemination of information through the mass media, the Committee is concerned that there is inadequate knowledge of the rights of women under the Convention, its concept of substantive gender equality and the Committee's general recommendations, in society in general, including among all branches of the Government and the judiciary at all levels, as indicated by the absence of information on any court decisions that refer to the Convention. It is further concerned that women themselves, especially those in rural and remote areas, are not aware of their rights under the Convention and thus lack the capacity to claim them.

12

The Committee urges the State party to take all appropriate measures to ensure that the Convention is sufficiently known and applied by all branches of Government as a framework for all laws, court verdicts and policies on gender equality and the advancement of women. The Committee calls upon the State party to ensure that the Convention and related domestic legislation are made an integral part of education and training for all, including members of the legal profession, law enforcement officers and the judiciary. The Committee also recommends that the State party ensure that judges at all levels be adequately trained in human rights and the provisions of the Convention and that women have access to the courts on equal terms with men. It further urges the State party to ensure that information on the Convention is provided to women through the use of all appropriate measures, including the media and oral tradition, to ensure that such information reaches

all areas of the country, including the rural and remote areas.

Legal complaints mechanisms, including a national human rights institution

13

The Committee takes note of the information provided on measures undertaken to increase women's legal knowledge and the existing mechanisms for addressing women's cases, including the Prosecutor's Office and the People's Courts. However, the Committee is concerned that the State party does not have a comprehensive and effective system of receiving complaints, especially from women of ethnic groups, and it regrets the lack of data on complaints filed with the existing mechanisms and their outcome. The Committee regrets that the State party has not yet established a national human rights institution in compliance with the principles relating to the status of national institutions for the promotion and protection of human rights (General Assembly resolution 48/134, annex, known as the "Paris Principles").

14

The Committee urges the State party to strengthen its legal complaints system to ensure that women, especially women of ethnic groups, have effective access to justice. The State party is encouraged to consider establishing a national human rights institution in accordance with the Paris Principles. The State party should ensure that this institution is provided with a broad mandate in respect of human rights as well as sufficient human, financial and technical resources for its effective functioning and that its composition and activities will be gender-sensitive and fully address the issue of women's human rights. Furthermore, the Committee calls upon the State party to collect data on the number of complaints filed with the different mechanisms, classification of the types of complaints received, as well as information on

their outcome. The State party should provide such information in its next periodic report.

Temporary special measures

15

The Committee is concerned that the State party's understanding of the concept of temporary special measures is not in accordance with the Committee's interpretation of those measures as set out in its general recommendation 25 and that such measures are not systematically applied as a necessary strategy to accelerate the achievement of de facto or substantive equality between women and men in all areas of the Convention.

16

The Committee encourages the State party to familiarize all relevant officials with the concept of temporary special measures described in article 4, paragraph 1, of the Convention and as interpreted in the Committee's general recommendation 25. The Committee recommends that the State party apply temporary special measures in various forms in areas where women are underrepresented or disadvantaged and allocate additional resources where needed to accelerate the advancement of women. The Committee also recommends that the State party include in its legislation specific provisions on the application of temporary special measures that encourage their use in both the public and private sectors.

National machinery for the advancement of women

17

The Committee notes the activities of the National Commission for the Advancement of Women and the Lao Women's Union as well as the establishment of Sub-commissions for the Advancement of Women at the ministerial and provincial levels. The Committee also notes the information provided by the delegation that a coordination mechanism has been set up among the National Commission for the Advancement of Women, the Lao Women's Union and the newly established Women Parliamentarian Group. However, the Committee is concerned at the unclear mandates and lack of coordination among the various organizations and entities and that they do not receive sufficient budget allocations from the State party so as to effectively fulfill their policymaking, coordination and implementation responsibilities pertaining to women's issues. It is further concerned that such inadequacies could prevent them from effectively carrying out their mandates.

18

The Committee recommends that the State party expeditiously strengthen its national machinery, including the specific mandates and roles of the National Commission for the Advancement of Women and the Lao Women's Union, as well as ensure better coordination and a coherent approach in the activities of the institutional mechanisms for the promotion of gender equality. In particular, the Committee urges the State party to revise existing funding allocation policies and provide adequate human, financial and technical resources to the national machinery to ensure coordinated implementation of gender mainstreaming policies and commitments with regard to its obligations under the Convention, so as to work effectively for the promotion of gender equality and to forge strong linkages with women's civil society groups and non-governmental organizations.

Non-governmental organizations

19

Recognizing the essential role played by active women's and human rights organizations for the effective implementation of the Convention and the achievement of gender equality, the Committee remains concerned that the Lao People's Democratic Republic lacks lively, autonomous and active women's and human rights organizations. However, the Committee takes note of the new Decree on the establishment of associations that was signed by the Prime Minister of 29 April 2009.

20

The Committee urges the State party to take concrete steps to create and ensure an enabling environment in which civil society and women's groups focused on gender equality and women's empowerment can be established and conduct programmes and activities. The State party should also take effective steps to encourage and facilitate the active participation of civil society in the full implementation of the Convention, including in the follow-up to concluding observations, for the promotion and protection of women's human rights. The Committee recommends that the State party recognize the value of the contributions made by such organizations and minimize any barriers to non-governmental organizations working in the Lao People's Democratic Republic.

Stereotypes and cultural practices

21

While noting that the Ministry of Education is developing an educational curriculum that incorporates the teaching of gender roles and gender equality,

the Committee is concerned at the persistence of adverse norms, practices and traditions as well as patriarchal attitudes and deep-rooted stereotypes regarding the roles, responsibilities and identities of women and men in all spheres of life, especially within some ethnic groups. The Committee is also concerned that such customs and practices perpetuate discrimination against women and girls, and that they are reflected in the disadvantageous and unequal status in many areas, including in education and public life and decision-making, and the persistence of violence against women and that, thus far, the State party has not taken sustained and systematic action to modify or eliminate stereotypes and negative traditional values and practices. The Committee is further concerned at the reported practice of raping girls before puberty in certain ethnic groups.

22

The Committee is of the view that cultures should be regarded as dynamic aspects of a country's life and social fabric and are subject, therefore, to change. It urges the State party to put in place without delay a comprehensive strategy, including review and formulation of legislation, to modify or eliminate traditional practices and stereotypes that discriminate against women, in conformity with articles 2 (f) and 5 (a) of the Convention. Such measures should include efforts to raise awareness of this subject, targeting women and men at all levels of society, which should be undertaken in collaboration with civil society. The Committee encourages the State party effectively to use innovative measures to strengthen understanding of the equality of women and men and to work with the media to enhance a positive, non-stereotypical and non-discriminatory portrayal of women. The Committee urges the State party to use all forms of education — formal, non-formal and informal — including the socialization process through parenting and community social interaction, to eradicate negative stereotypes, attitudes and practices. The State party is encouraged to carry out studies on this subject, including among ethnic groups, and such studies should include the reported

practice of raping girls before puberty in certain ethnic groups. The State party is further encouraged to seek assistance, if needed, from the international community for this purpose.

Violence against women

23

The Committee takes note of the enactment of the Law on Development and Protection of Women in 2004, the 2005 amendment of the Penal Law criminalizing discrimination against women in article 177, and the existence of the Counseling and Protection Centre for Women and Children. However, the Committee expresses concern at the high prevalence of violence against women and girls, including domestic violence. The Committee is also concerned at the distinction between seriously harmful and less harmful acts of violence, the latter of which are exempted from penal liabilities; that such violence would appear to be socially legitimized and accompanied by a culture of silence and impunity; that cases of violence are thus underreported; and that those that are reported are settled out of court, including through village mediation units. The Committee regrets the absence of data and information on violence against women, including domestic violence, disaggregated by age and ethnic group, as well as studies and/or surveys on the extent of violence and its root causes. It also regrets the very limited information on the availability of shelters and health and social services for victims and on the introduction of capacity-building and awareness-raising programmes for various groups and the public at large.

24

The Committee urges the State party to give priority attention to combating violence against women and girls and to adopting comprehensive measures to address all forms of violence against women and girls, in

in a participatory process between the Government and non-governmental sectors. It also requests the State party to raise public awareness, through the media and education programmes, of the fact that all forms of violence against women are a form of discrimination under the Convention and, therefore, are in violation of women's human rights. The Committee requests the State party to remove any impediments faced by women victims in gaining access to justice and to immediate means of redress and protection and recommends the implementation of training for the judiciary and public officials, in particular law enforcement personnel, health-service providers and the Village Mediation Units in order to ensure that they are sensitized to all forms of violence against women and can provide adequate gender-sensitive support to victims. It also recommends the establishment of quality counseling services and additional shelters for victims of violence. The Committee requests the State party to provide information on the laws and policies in place to deal with violence against women and girls and on the impact of such measures, as well as data and trends on the prevalence of various forms of such violence, disaggregated by age and ethnic group. The Committee also recommends that the State party undertake studies and/or surveys on the extent of such violence and its root causes.

25

The Committee is concerned about the narrow definition of rape in the current Penal Code and that the State party has not criminalized marital rape.

26

The Committee urges the State party to widen the definition of rape in its Penal Code to include any sexual relations without the woman's consent, to reflect the realities of sexual abuse experienced by women and to remove the exception for marital rape from the definition of rape. It recommends that the State party consult widely with women's groups in its process of reform of

laws and procedures relating to rape and sexual abuse.

Trafficking

27

While noting the measures included in paragraph 5 above, as well as training and awareness-raising activities and the establishment of temporary shelters for women and child victims of human trafficking, the Committee expresses its concern at the persistence of trafficking and sexual exploitation of women and girls in the country, including cross-border and urban to rural trafficking. It is particularly concerned that 60 per cent of the victims are reportedly girls between 12 and 18 years of age. It is further concerned at the inadequate protection procedures available to returned trafficked victims from abroad, especially from Thailand, along the border areas, and at the State party's failure to address the root causes of migration into and from Thailand, China and other countries in the region, which impedes the State party's efforts to address the trafficking problem in a serious way.

28

The Committee urges the State party to adopt and effectively implement a comprehensive national action plan for combating trafficking, including the prevention of trafficking, timely prosecution and punishment of traffickers, both those who are directly or indirectly involved in trafficking and those who are negligent in dealing with or preventing trafficking cases, as well as the provision of protection from traffickers/agents and support to victims. The Committee calls upon the State party to improve the implementation of the 2005 Memorandum of Understanding with Thailand on trafficking, especially along the border areas. The Committee also recommends that information and training on the anti-trafficking legislation

be provided to the judiciary, law enforcement officials, including border police, public officials and social workers in all parts of the country. In addition, the Committee recommends that the State party conduct comparative studies on trafficking, covering both cross-border and rural to urban trafficking, and address the root causes of trafficking in order to eliminate the vulnerability of girls and women to sexual exploitation and traffickers and to undertake efforts for the recovery and social integration of the victims. In this respect, the State party should take the necessary steps to ensure that trafficked women and girls have access to quality medical care, counselling, financial support, adequate housing and opportunities for further training, as well as access to free legal services. The Committee calls upon the State party to ensure systematic monitoring and periodic evaluation in this respect, including the collection and analysis of data.

Exploitation of prostitution

29

While noting the increase in the number of entertainment places, such as nightclubs, the Committee reiterates its concern about the exploitation of prostitution of women, and it regrets the limited information provided on the prevalence and magnitude of the problem, including in the border regions, as well as the lack of information on any recovery and reintegration initiatives in place for women who wish to leave prostitution. It also regrets the absence of efforts by the State party to discourage the demand for prostitution, as requested by the Committee in its previous concluding observations.

30

The Committee recommends that the State party study the extent of prostitution in the Lao People's Democratic Republic and include in its next

report sex-disaggregated data and information on the exploitation of prostitution. The Committee urges the State party to increase the attention given to the exploitation of prostitution and to formulate comprehensive strategies, including programmes to discourage demand for prostitution and discourage women from entering prostitution, and to establish programmes of recovery and support for women who wish to discontinue their lives in prostitution.

Participation in political and public life

31

While noting the recent establishment of the Women Parliamentary Group and the continued increase in the number of women in the National Assembly, the Committee is concerned at the very low participation of women in all areas of public, political and professional life, including in the realms of the Government, diplomacy and public administration, mainly at senior levels. It is also concerned at the lack of information about the representation of women in the judiciary, police and the military areas. The Committee also regrets the low number of women in senior management in general. Considering the fact that almost 80 per cent of the population lives in rural areas and that the village chief and the village council handle most everyday matters, the Committee is very concerned that just above 1 per cent of village chiefs are women.

32

The Committee recommends that the State party pursue sustained policies aimed at the promotion of women's full and equal participation in decisionmaking in all areas of public, political and professional life. It recommends that the State party fully utilize general recommendation 23, concerning women in public life, and calls upon the State party to adopt,

empower village women so that they can participate equally in village matters and serve as village chiefs. The Committee recommends that the State party carefully monitor the effectiveness of measures taken and results achieved and to inform the Committee thereof in its next report. The State party is also called upon to provide statistical data on the representation of women in all areas of political and public life, including in the judiciary, police and military areas.

Education

33

While noting the adoption of the Educational Sector Development Framework 2009-2015, the amended Law on Education of July 2007 and a variety of measures and projects in the realm of education, the Committee remains seriously concerned at the very high illiteracy rates of women (37 per cent) and the large discrepancies between male and female literacy rates and between urban and rural women's level of education, respectively. The Committee is especially concerned about the extremely low literacy rate among women belonging to ethnic groups. It also expresses its concern at the inadequate educational infrastructure, including the high number of incomplete schools, the limited number of qualified teachers, and the marked difference in the quality of, and access to, education between urban and rural or remote areas. The Committee is further concerned about traditional attitudes that constitute obstacles to girls' education as well as drop-out rates owing to involvement in domestic chores. The Committee notes that education is a key to the advancement of women and that the low level of education of women and girls remains one of the most serious obstacles to the full enjoyment of their human rights.

34

The Committee urges the State party to enhance its compliance with article 10 of the Convention, including in the context of the Educational Sector Development Framework. It urges the State party to ensure equal access of girls and women to all levels of education, take steps to overcome traditional attitudes that in some rural areas constitute obstacles to girls' and women's education and retain girls in school. The State party should accelerate efforts to enable each primary school to offer the full five grades of primary education, including expansion of classroom construction; training of teachers in multigrade methodology; and, taking special measures to bring more women from ethnic communities into the teaching profession. The Committee also recommends that the State party explore the possibility of multilingual education, particularly for the learning of Lao for speakers of other languages with due attention to their mother tongue, as well as the possibility of setting up a sustained project of sending university student volunteers to rural ethnic villages to teach Lao. The Committee urges the State party to ensure the necessary budgetary allocation for the implementation of various projects and programmes and it requests the State party to provide information on the measures taken and on their gender impact in its next report.

Employment

35

The Committee expresses its concern at the poor work conditions in the garment factories, where 80 per cent of the workers are young women from rural areas. It is also concerned about the persistence of a gender wage gap and vertical and horizontal labour force segregation and that women usually engage in temporary and seasonal employment with less job security. The Committee is further concerned that women involved in small- and medium-size enterprises face a number of obstacles and challenges compared with their male counterparts.

36

The Committee requests the State party to ensure equal opportunities for women in the labour market, in accordance with article 11 of the Convention. It urges the State party to pay specific attention, and to adopt a comprehensive approach, to improving the work conditions in the garment factories. It also calls on the State party to strengthen and implement measures to protect women from discrimination and exploitation and to take proactive measures to monitor and close the gender wage gap and apply the principle of equal remuneration and equal opportunities at work. It calls on the State party to provide, in its next report: detailed information, including data disaggregated by sex; analysis on the situation of women in the field of employment, in both the formal and informal sectors, and trends over time; information about measures taken and their impact on realizing equal opportunities for women in the employment sectors, including in new fields of employment and entrepreneurship; and concrete and detailed information about the concerns raised regarding women involved in small and medium-size enterprises.

Health

37

While noting the information outlined in the report and the replies to the list of issues on programmes, projects and practical measures to improve women's access to health care and to reduce maternal and infant mortality rates as well as the setting up of a technical team group involved in mother's and children's health nationwide, the Committee expresses its serious concern that the rates of maternal and infant mortality remain very high, especially in rural areas. While noting that the situation is improving, the Committee is also concerned at malnutrition and the inadequacy of services relating to obstetrics and family planning as well as women's continued lack of access to quality sexual and

reproductive health services.

38

The Committee urges the State party to pay increased attention to female health throughout the life cycle, including by allocating the necessary resources for the implementation of various projects and programmes. The Committee also urges the State party to prioritize reducing maternal and infant mortality rates by developing the midwifery workforce and making the services of skilled birth attendants available and accessible, including emergency obstetric delivery services, and by granting free services where necessary. It calls upon the State party to strengthen food security, primary health care and adequate sanitation, especially in rural areas, and to establish mechanisms to monitor women's access to health care and health delivery systems. It also recommends the strengthening and expansion of efforts to increase knowledge of and access to affordable contraceptive methods throughout the country so that women and men can make informed choices about the number and spacing of children. It further recommends that sex education be widely promoted and targeted at adolescent girls and boys, with special attention to the prevention of early pregnancy and the control of sexually transmitted infections, and that family planning education programmes take due account of traditions and physical barriers of women in rural areas.

39

The Committee recommends that the State party pay due attention to its general recommendation No. 24 and continue to seek financial and technical support from the international community and civil society in order to implement measures to improve women's health. It further recommends that the State party provide detailed information in its next periodic report about the impact, and trends over time, of programmes to improve women's access

to health care and decrease maternal and infant mortality.

HIV/AIDS

40

While noting the appointment of a National Committee Against AIDS, the establishment of an Anti-AIDS Centre as well as information on a number of existing plans, programmes and measures undertaken to combating HIV/AIDS, the Committee is concerned that the number of women infected with HIV/AIDS reportedly increases at an average rate of 8 per cent per year, that women and girls may be particularly susceptible to such infection owing to gender-specific norms, and that certain groups of women, including women involved in prostitution and migrant women workers are at a high risk of being infected with HIV/AIDS. The Committee is especially concerned that the persistence of unequal power relations between women and men and the inferior status of women and girls may hamper their ability to negotiate safe sexual practices and increase their vulnerability to infection. It is also concerned that current policies and legislation may not adequately take into account gender-specific vulnerabilities and may not sufficiently protect the rights of women and girls affected by HIV/AIDS.

41

The Committee recommends continued and sustained efforts to address the impact of HIV/AIDS on women and girls, as well as its consequences for society and the family. It urges the State party to enhance its focus on women's empowerment and to include a clear and visible gender perspective in its policies and programmes on HIV/AIDS and increase the role of men in all relevant measures. The State party is encouraged to undertake awarenessraising campaigns among Government personnel in the prevention of and protection against and maintenance of confidentiality in order to

systemize and integrate approaches for multiple government sectors. The Committee recommends that the State party include information on measures taken in this respect, obstacles encountered and results achieved in its next report.

Migrant women workers

42

While commending the State party's conclusion of the Memorandum of Understanding on migrant workers' rights with Thailand, the Committee is concerned at the continued feminization of migration and that Lao women now constitute some 70 per cent of the country's migrants. It is also concerned that bilateral agreements and memorandums of understanding do not exist with all countries and regions to which Lao women migrate, and that women workers who migrate to other countries and regions in search of work opportunities through informal channels remain vulnerable to becoming victims of various forms of exploitation, violence and trafficking.

43

The Committee urges the State party to adopt a comprehensive gendersensitive migration policy and to continue to conclude bilateral agreements and memorandums of understanding with countries and regions to which Lao women migrate in search of work, while ensuring that such agreements fully reflect women's human rights and are in conformity with the Convention. In addition, it requests the State party to strengthen its information activities so as to ensure that potential women migrants are fully aware of their rights, as well as of the potential risks of such employment. The State party is also urged to introduce gender-responsive policies, legislation and programmes to protect outgoing, returning and incoming women migrant

workers, including those who go abroad through informal channels, from all forms of violations of their rights. The Committee further encourages the State party to take a coherent and comprehensive approach to addressing the root causes of women's migration, including through the creation of the conditions necessary for sustainable development and of safe and protected jobs for women as a viable economic alternative to migration or unemployment. The Committee recommends that the State party pay due attention to its general recommendation 26 in this respect.

Rural women

44

The Committee takes note of the poverty alleviation programme, the establishment of the National Steering Committee on Rural Development and Poverty Eradication, various development projects, programmes and measures initiated by the State party, including in the rural and remote areas, and the programme of land titling phases I and II. However, the Committee expresses its serious concern at the disadvantaged position of women in rural and remote areas who form the vast majority of women in the Lao People's Democratic Republic, which is characterized by poverty, illiteracy, difficulties in access to health, education and social services, and a lack of participation in decision-making processes at the community level, including the village council. It is also concerned that the various development projects may not always include a gender perspective. The Committee is further concerned that traditional female stereotypes are most prevalent in rural communities. In addition, the Committee is concerned at reports that State drug eradication programmes, involving the banning of opium growing without substitution of sustainable alternatives, have also led to large-scale food shortages and migration, and that foreign investment projects may have a negative impact on the situation of rural women.

45

The Committee calls upon the State party to take the necessary measures to increase and strengthen the participation of women in designing and implementing local development plans, and pay special attention to the needs of rural women by ensuring that they participate in decision-making processes and have improved access to, inter alia, health, education and social services. Furthermore, the State party should ensure that development projects are implemented only after conducting gender impact assessments involving rural women. In addition, the State party should ensure that opium eradication is carried out together with the development of sustainable alternative livelihoods with local communities, where rural women and women belonging to ethnic groups are most affected. The Committee requests the State party to include in its next report the achievements of constructive governmental interventions and comprehensive data on the situation of rural women in all areas covered by the Convention.

Vulnerable groups of women

46

The Committee notes the very limited information and statistics about vulnerable groups of women, including elderly women and women with disabilities, such as victims of unexploded ordnance, who often suffer from multiple forms of discrimination, especially with regard to access to education, employment, access to health care, violence and access to justice.

47

The Committee requests the State party to provide, in its next report, a comprehensive picture of the de facto situation of vulnerable groups of women in all areas covered by the Convention and information on specific programmes and achievements. The Committee recommends that the State

party conduct research and undertake analysis on the gender dimensions of the impact of unexploded ordnance on its rural population, with a view to identifying different impacts on men and women based on their different work roles, and provide the results of such analysis in its next periodic report.

Family relations

48

The Committee takes note of the 2008 amendment of the Family Law, which repealed the possibility of lowering the age of marriage to 15 years in special and necessary cases. However, it is concerned that although polygamy is formally prohibited, there are still cases of “mia noi” (minor wife). The Committee notes that article 28 of the family law on the equal division of matrimonial property contains an exception based on fault and is concerned that this exception may involve risks of disadvantage for women.

49

The Committee calls upon the State party to implement measures aimed at eliminating polygamy, as called for in the Committee’s general recommendation 21 on equality in marriage and family relations. In addition, the Committee recommends that the State party revise article 28 of the Family Law with a view to abolishing the exception to the equal division of matrimonial property based on fault.

Data collection and analysis

50

The Committee is concerned that the report did not provide sufficient statistical data on the situation of women in all areas covered by the Convention,

including violence against women, trafficking, prostitution as well as rural women and other groups of vulnerable women. The Committee is also concerned about the lack of information on the impact of measures taken, obstacles encountered and results achieved in various areas of the Convention.

51

The Committee calls upon the State party to strengthen its system of data collection, including the use of measurable indicators to assess trends in the situation of women and of progress made towards women's de facto equality, and to allocate sufficient budgetary resources for that purpose. The Committee invites the State party, as necessary, to seek international assistance for the development of such data collection and analysis efforts. The Committee also requests the State party to include in its next report statistical data and analysis, disaggregated by sex, ethnic group, rural and urban areas, and State and Division level, indicating the impact of policy and programmatic measures, obstacles encountered and the results achieved.

Optional Protocol and amendment to article 20, paragraph 1

52

While noting that these issues are under consideration by the State party, the Committee calls upon the State party to sign and ratify the Optional Protocol to the Convention and also invites the State party to accept the amendment to article 20, paragraph 1, of the Convention, concerning the meeting time of the Committee.

Preparation of next report

53

The Committee requests the State party to ensure the wide participation of all ministries and public bodies in the preparation of its next report, as well as to consult with non-governmental organizations during that phase.

Beijing Declaration and Platform for Action

54

The Committee urges the State party, in the implementation of its obligations under the Convention, to fully utilize the Beijing Declaration and Platform for Action, which reinforce the provisions of the Convention, and requests the State party to include information thereon in its next periodic report.

Millennium Development Goals

55

The Committee emphasizes that full and effective implementation of the Convention is indispensable for achieving the Millennium Development Goals. It calls for the integration of a gender perspective and explicit reflection of the provisions of the Convention in all efforts aimed at the achievement of the Millennium Development Goals and requests the State party to include information thereon in its next periodic report.

Dissemination

56

The Committee requests the wide dissemination in the Lao People's Democratic Republic of the present concluding observations in order to make the people, including government officials, politicians, parliamentarians and women's and human rights organizations, aware of the steps that have been taken to ensure the de jure and de facto equality of women, as well as the further steps that are required in that regard. The Committee recommends that the concluding observations be translated into Lao and the main ethnic languages and that the dissemination should include the local community level. The State party is encouraged to organize a series of meetings to discuss progress achieved in the implementation of these observations. The Committee requests the State party to continue to disseminate widely, in particular to women's and human rights organizations, the Committee's general recommendations, the Beijing Declaration and Platform for Action and the outcome of the twenty-third special session of the General Assembly on the theme "Women 2000: gender equality, development and peace for the twenty first century".

Ratification of other treaties

57

The Committee notes that the adherence of the State party to the nine major international human rights instruments would enhance the enjoyment by women of their human rights and fundamental freedoms in all aspects of life.¹ The Committee therefore encourages the Government of the Lao People's Democratic Republic to consider ratifying the treaties to which it is not yet a party, that is, the International Covenant on Civil and Political Rights, the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, the International Convention on the

Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families, the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance and the Convention on the Rights of Persons with Disabilities.

Follow-up to concluding observations

58 The Committee requests the State party to provide, within two years, written information on the steps undertaken to implement the recommendations contained in paragraphs 24 (violence against women), and 43 (migrant women workers) above.

Technical assistance

59 The Committee recommends that the State party avail itself of technical assistance in the development and implementation of a comprehensive programme aimed at the implementation of the above recommendations and the Convention as a whole. The Committee also calls upon the State party to strengthen further its cooperation with specialized agencies and programmes of the United Nations system, including the United Nations Development Programme, the United Nations Development Fund for Women, the United Nations Children's Fund, the United Nations Population Fund, the World Health Organization, the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, the Statistics Division and the Division for the Advancement of Women in the Department of Economic and Social Affairs of the Secretariat.

Date of next report

60

The Committee requests the State party to respond to the concerns expressed in the present concluding observations in its next periodic report under article 18 of the Convention. The Committee invites the State party to submit its eighth periodic report, which is due in September 2010, and its ninth periodic report, which is due in September 2014, in a combined report in 2014.

1 The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights, the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, the Convention on the Rights of the Child, the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families, the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance and the Convention on the Rights of Persons with Disabilities.

ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາທີ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ຄະນະຜູ້ແທນຂັ້ນສູງ
ຂອງ ສປປ ລາວ ເຊົາຮ່ວມກອງປະຊຸມ ຄັ້ງທີ 44 ເພື່ອທີ່ທົ່ວລິດລາຍງານ
ປະຈຳໄລຍະທີ 6 ແລະ 7 ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາ ຂີດ ໃນ ສປປ ລາວ
ຂອງຄະນະກຳມະການຊີດສາກົນ ລວມມີບັນດາອົງການດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ຂຶ້ນການຈັດພິມໂດຍ: ຄະນະກຳມາທິການເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍົງແຫ່ງຊາດ
ກວດກາ ແລະ ກົງບຽງໂດຍ: ທ່ານ ນາງ ຈັນໂສດາ ພອນທີບ

ຮອງທົວໜ້າກອງເລຂາ ຄ.ກ.ມ.ຊ

ອອກແບບ ແລະ ຈັດໜ້າໂດຍ: ທ່ານ ນາງ ວິໄລວັນ ບຸບຜານຸວົງ

ຈັດພິມໂດຍ: ກອງເລຂາ ຄ.ກ.ມ.ຊ

ພິມຄັ້ງທີ 2 (ປີ 2010) ຈຳນວນ 1,500 ຫຼວ

ພິມທີ: ຮ່ວມມືດການພິມ

ສະໜັບສະໜູນການພິມໂດຍ:

ໂຄງການກົດທາມາຍສາກົນ, ກະຊວງການຕາງປະເທດ

ສຳນັກງານນາຍລັດຖະມົນຕີ

ຄະນະກຳມາທິການເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງແຫ່ງຊາດ (ຄ.ກ.ມ.ຊ)

ບ້ອງການ ກອງເລຂາ ຄ.ກ.ມ.ຊ

ຕັ້ງຢູ່: ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ

ຖະໜົນສຸພານວົງ, ປ.ນ 4507, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ

ໂທ/ແຟັ້ນ: 856-21 243470

ໂທ: 856-20 980 1868

ອີເມວ: laoncaw@laotel.com